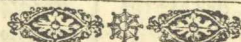

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

ΤΩΝ

ΚΥΚΛΑΔΩΝ

ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ. 1846.

ΑΡΙΘ. 22.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΝΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΒΥΣΣΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ.

Οί χριστιανοί ἐν τῇ Τουρκίᾳ.—Ὁ Κύριος Στράφορδ
Κάνιγκ.—Αἱ ἀποστασίαι τῶν Ἀλβανῶν

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν Σελ. 136.)

Ὁ Κάνιγκ δὲν εἶναι ἀγαπητός εἰς τοὺς Ὀθωμανούς μεγα-
γιστάνας. Ἡ εὐθιότης, ἡ εὐλικρίνεια καὶ ἡ ἐνεργητικότης,
μετ' ὧν ἐπεμβαίνει εἰς ὅλα τὰ πολιτικὰ ζητήματα εἰς
πᾶσαν μετὰ τῆς Πόρτας σχέσιν, ἀντίκειται παρὰ πολὺ εἰς
τὴν ὁμοιοειδῆ φύσιν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Τουρκίας,
τὴν πλήρη αὐλοτυπικῆς κολακείας, ὑποκριτικότητος καὶ
ψεύδους. Μὲ ὅλην ὁμῶς τοῦ Διβανίου τὴν δυσμένειαν κα-
τόρθωτον ἀπ' ἐτέρου πάντοτε ὁ Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἀπαιτήσεών του. Ὁ νομίζων ὅτι δύνα-
ται γὰρ κερδίσει ἐν Κωνσταντινουπόλει διπλωματικὴν ἐπι-
ροὴν διὰ τῶν μελιρρύτων αὐτοῦ λόγων περὶ παλαιᾶς φιλί-
ας, περὶ ἀρχαίας καὶ πιστῆς συμμαχίας, ἡ τοιοῦτος ἄλλο
δὲν ἤθελε κάμει, παρὰ νὰ προδώσῃ τὴν πληρεστάτην αὐ-
τοῦ ἀγνοίαν περὶ τοῦ τουρκικοῦ χαρακτῆρος. Οἱ Τούρκοι,
μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ὀπαδοὶ τῶν μετὰρρυθμίσεων,
ἔχουσι πάντοτε ἐναντίον ἡμῶν τῶν Εὐρωπαίων μίαν ἐσω-
τερικὴν ἀντιπάθειαν, ἃν καὶ κρύπτωσιν αὐτὴν ἐπιτηδεύων,
οὐδ' ἀγαπῶσιν ἡμᾶς τοὺς Γερμανούς περισσότερον τῶν λοι-
πῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἂν ἀκόμη δεικνυόμεθα πρὸς αὐτοὺς
δεκαπλασίως εὐφειδέστεροι καὶ ἐπιεικέστεροι, καὶ ἂν ἀκό-
μη ἐπιθυμῶμεν ὅσον δίδεται εὐλικρινῶς τὸ καλὸν των. Εἶ-
ναι λοιπὸν ἀπειράκις προτιμώτερον τὸ νὰ μισῶσι μὲν τινα
οἱ Τούρκοι, ἀλλ' ἐν ταύτῃ νὰ τὸν φοβῶνται καὶ νὰ τὸν σε-

βῶνται, παρὰ τὸ νὰ μὴν μισῶται μὲν, ἀλλ' οὐδὲ πάλιν νὰ
κινῆ τὸν φόβον καὶ τὸ σέβας αὐτῶν, καὶ ἐν ταύτῃ νὰ δι-
ατελῆ περιφρονούμενος εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν. Εἰς Ῥώσ-
σος διπλωμάτης μοι ἐξεπράσθη ποτὲ ὡς ἀκολούθως: « Εἰς
πᾶσαν συγκοινωνίαν, εἰς πᾶσαν ἀπαιτήσιν πρέπει τις νὰ
ἐπιδεικνύῃ εἰς τοὺς μεγαστάνας τῆς Τουρκίας μὲ τὴν μίαν
χεῖρα τὸ ἀργύριον, μὲ τὴν ἑτέραν τὴν ράβδον.—τὸ μὲν ἀρ-
γύριον πρὸς δωροδόκησιν, τὴν δὲ ράβδον πρὸς ἐκφόβησιν,
ἐν δὲ ὧ· ἀ ἀνείγκης καὶ πρὸς ραβδιτυμόν. Αὕτη εἶναι παρὰ
τοῖς Ὀθωμανοῖς ἡ ἀρίστη, καὶ ἡ μόνη ἰσχυρὰ διπλωματία. •
Τί δὲ κατορθώσαν μὲ ὅλην αὐτῶν τὴν μακροθυμίαν καὶ αἱ
δυνάμεις ἐκεῖναι, αἱ ὅποισι προσεφέρθησαν ἀείποτε πρὸς
τὴν Πόρταν μετὰ μεγάλης φειδοῦς καὶ ὑπομονῆς; Ἐρωτή-
σατε ὅλους τοὺς μεμνημένους εἰς τὰς διπλωματικὰς τῆς
Κωνσταντινουπόλεως σχέσεις· ὅποισι ἐπιρῶ ἐκεῖσε ἰσχύει,
ὅποισι ἐκ τῶν μεγάλων δυνάμεων φέρουσιν ἐκεῖ τὰ πρω-
τεῖα, αἱ ἐνεργητικαὶ καὶ ἀπειλητικαὶ, ἢ αἱ ὑπομονητικαὶ;

Διὰ ποῖον ἄλλως λόγον οἱ ὑπήκοοι τῶν ἐπικρατειῶν ἐ-
κείνων, ὅσαι δὲν ἔχουσιν ἴδιον ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀντι-
πρόσωπον, συνωθοῦσιν ἀλλήλους εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἀγ-
γλικῆς ἢ τῆς Ῥωστικῆς πρεσβείας, διὰ νὰ καταγραφῶσι
παρ' αὐταῖς, εἰ δυνατὸν, εἰς τὸν κατάλογον τῶν προστατευο-
μένων; Λέγουσι τινὲς, ὅτι ὅλαι αἱ πρεσβεῖαι ὑπερασπιζόν-
ται τοὺς προστατευομένους αὐτῶν, ὅταν προσβληθῶσιν ἢ
προπηλακισθῶσιν, ὡς τοῦτο συμβαίνει συχνὰ εἰς Κωνσταν-
τινούπολιν, ὅτι ὑποσπρίζουσιν ὡσαύτως τοὺς πελάτας αὐ-
τῶν ὅταν ἔχωσι νομίμους κατὰ τῆς Πόρτας ἀπαιτήσεις.

Ἐν τούτοις εἰς τὸ Πέρα καθὼς καὶ καθ' ἅπασαν τὴν
Τουρκίαν ἐπικρατεῖ ἡ ὁμόφωνος σχεδὸν γνώμη, ὅτι διὰ ν'
ἀπολαύσῃ τις ἰκανοποίησιν διὰ τὰς ὑβρεῖς, ἢ τὴν ἐκπλήρω-

σιν τῶν νομίμων χρηματικῶν ἀπαιτήσεων του, πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἦναι ἡ Ἄγγλος, ἡ Ῥώσος, ἡ τοῦλάχιστον κλν Γάλλος. Ἡδυνάμην νὰ ἐκθέσω εἰς ὑμᾶς ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου ἀντικειμένου μίαν μακρὰν καὶ διεξοδικὴν σειρὰν γεγονότων, τὰ ὅποια δὲν χρήζουσι σχολείων. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμαι ἀναφέρειν, ὅτι ὅλοι, ὅσοι ἔχουσι τὴν τύχην ν' ἀπολαμβάνωσιν ἐν τῇ Τουρκίᾳ τὴν Ἀγγλικὴν ὑπεράσπισιν εὐρίσκουσι πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν αὐτῶν ἀνάγκην εἰς τὸν Στράτηφορδ Κάνιγγκ τὸν ἀνδρείον καὶ ἀσφαλῆ προστατὴν τῶν δικαιωμάτων των.

Τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον δὲν ἠγνόει ποσῶς, ὅτι ὁ Κύριος Κάνιγγκ, ἐνεκα τῶν προηγουμένων αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, δὲν ἦτον ἀρεστὸς εἰς τὴν Πόρταν, ἀλλὰ μόνον τοῦτο δὲν ἐδίσταζε νὰ διορίσῃ αὐτὸν καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐννοοῦν κάλλιστα, ὅτι παρὰ τοῖς Τούρκοις, ἐκείνος εἶναι ὁ ἀρμόδιος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλα τὰ πολιτικὰ ζητήματα φέρεται μετὰ σοβαρότητος, ἂν δὲ εἶναι ἀναγκαῖον, καὶ μετὰ ἰσχυρᾶς προσέτι καὶ πρακτικῆς ἐνεργείας. « Ἡ ἱστορία, » λέγει ὁ Ἄμμερ, « μᾶς διδάσκει, ὅτι πᾶς καιρὸς, παραχωρούμενος εἰς τοὺς Τούρκους εἶναι ἀπολεστέμενος καὶ μάταιος, ὅταν δὲν περιορίζεται δι' ἀνατρεπτικῶν προθεσμιῶν, ἐμμετρούμενων ἀκριβῶς, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ῥωμαίων, μετὰ τὸ μέτρον δηλ. τοῦ ἐφηρημένου ἕξους. » Μέχρι τοῦδε κατόρθωσεν ὁ Κάνιγγκ ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀπαιτήσεις, μετὰ τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον ὤμωσεν ἐναντίον του ὁ κρατικὸς Ῥιζᾶ Πασᾶς, μετὰ ὅλην τὴν ἀντιπάθειαν, τὴν ὁποίαν τρέφουσι κατ' αὐτοῦ ὅλοι τῆς Τουρκίας οἱ μεγιστᾶνες. Εἰς τὸ Συριακὸν ζήτημα ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ ἐθριαμβεύσεν ἐξ ὀλοκλήρου· ἡ Πόρτα, κατεπειγομένη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου πρέσβεως, ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν χριστιανῶν ἐναντίον τῶν μαιφόνων Ἀλβανῶν δραστήρια μέτρα, καὶ ἤδη ἐτιμώρησεν αὐτὴ μετ' ἀρκετῆς αὐστηρότητος τὰς προσφάτους τῶν ληστρικῶν ἐκείνων συμμοριῶν κλοουργίας διὰ τῆς εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἰσαγωγῆς τοῦ περι ἀπογραφῆς νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποῦν χιλιάδες ἐκ τοῦ ἀτιθάσσου τούτου ληστρικοῦ ὄχλου ἐσύρθησαν ἤδη δέσμοι εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ κατηναγκάσθησαν, ἀπεκδυόμενοι τὴν φουστανέλλαν, νὰ ἐνδυθῶσι τὰς στενάς ἀναξυρίδας, φιλοδωρηθέντες πρὸς τούτους πλοισιοπαρόχως διὰ τὸ δύστροπον καὶ ἀπειθὲς αὐτῶν ἦθος μετ' ἐπιμέτρα βραδισμῶν κατὰ τὰς δια-

τάξεις τοῦ Κώδικος τοῦ Νιζμίου. Τὰ ἀνοτιουργήματα, τὰ ὁποῖα ἐπραξαν οἱ Κερδούχοι ἐναντίον τῶν χριστιανῶν κατοικῶν εἰς Ἀζιουλαμῆρε, ἔμεινον μὲν ἀνεκδίκητα, διότι εἰς τὴν Κερδουλιανὴν ἢ Πόρτα εἶναι παρὰ πολὺ ἀδύνατος, ἀλλὰ μολοντούτο διὰ τῆς ἰσχυρᾶς πάλιν τοῦ Κάνιγγκος μεσολαβήσεως ἐπετράπη εἰς τοὺς Νεστοριανοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς προτέρας αὐτῶν κατοικίας, ἀπεκατέστη πάλιν ὁ Πατριάρχης εἰς τὰ παλαιὰ αὐτοῦ δικαιώματα, καὶ καθὼς βεβαιούμεθα ἀπὸ ἀσφαλεῖς πληροφορίας, τὰς ὁποίας προσφάτως ἐλάβομεν ἐκ τῆς πόλεως Ἐρζερουμ, ὁ Βαδερ Χάν ἀπελευσεν ἐλεύθερα τὰ περισσώτερα ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ ἀναπασθέντων καὶ δυναστικῶς τουρκευέντων νεστοριανῶν παιδιῶν. Ἀλλὰ τὸν ἐνδοξότερον τῶν θριαμβῶν του προσεκτήσαστο ὁ Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ περὶ τῶν ἐξομωτῶν ζήτημα. « Ἀδύνατον εἶναι νὰ παραιτήσῃ ἡ Πόρτα ἕνα θρησκευτικὸν νόμον, » ἔγραφον τότε μερικὸι Γερμανοὶ, ἀλλὰ φιλότουρκοι ἀνταποκριταὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.— καὶ μολαταῦτα ἡ Πόρτα ἐνέδωκεν. Ἀπαιτοῦνται ἤδη περισσότεραι ἀποδείξεις· διὰ νὰ γεισθῇ τίς εἶναι ἡ Πόρτα δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς πᾶσαν παραχώρησιν, τὴν ὁποίαν μία ἐκ τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ν' ἀπαιτήσῃ μετ' ἐνεργητικὸν τόνον; Τίποτε ἄλλο πραγματικῶς δὲν εἶναι ἀτοπώτερον, παρὰ τὸ νὰ φρονῇ τίς, ὅτι τὰ τελευταῖα ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ κινήματα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπαιτήσεως, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Κάνιγγκ διὰ τὴν μετορρύθμισιν ἐνὸς ἀπανθρώπου θρησκευτικοῦ νόμου. Πολὺ τῶν ὄντι φροντίζουσι περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ καθαρᾶς τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Κορανίου οἱ Ἀλβανοὶ ἐκεῖνοι λησταί, τὸ φαυλόλατον αὐτὸ, τὸ οὐτιδανώτατον τοῦ κόσμου φύλον, τὸ ὁποῖον μεταβαῖνον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς δεσπότητος εἰς τὸν ἄλλον, ἀπαρνεῖται τρίς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου τὸν Κύριον αὐτοῦ διὰ νὰ αὐτομολήσῃ πρὸς ἄλλόν (ὅπως παλαιότερον ὁ ἱστορικὸς Φραντζῆς ἐχαρακτήρισεν τοὺς Ἀλβανούς.) Ἡ ἀποστασία τῆς Ἀλβανίας ὑπῆρχε προσχεδισμένη καὶ προητομασμένη πολλῶν πρότερον, πρὶν ἢ ἰδεῖσθαι τίς εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ περὶ τῶν ἀρνησιθρήσκων θέμα. Τὸ κίνημα τούτο ἄλλην αἰτίαν δὲν εἶχεν, παρὰ τὴν ἐκτρεχομένην πρὸ πολλοῦ δυσμένειαν τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν κατοικῶν τοῦ τόπου ἐκείνου διὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς Πόρτας παραμέλησιν αὐτῶν, καθὼς πρότινων ἤδη χρόνων ἦτον ἀπληροεμένον νὰ στρατολογῶνται σμήνη Ἀλβανῶν

πρὸς λεηλασίαν καὶ πρὸς ἐπίθετον κατὰ τῶν χριστιανῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, εἰς δὲ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς πρότερον ἐχρηστέμεον οἱ Ἀλβανοὶ, ἡ Πόρτα εἶχεν ἀντικαταστήσειν ἀντ' αὐτῶν τὸν τακτικὸν στρατόν. Οὗτος ἦτον—καθὼς πᾶς τις ὀρθῶς πληροφορημένος ἐν Κωνσταντινουπόλει γνωρίζει—ὁ ἀληθὴς καὶ ὁ μὸς ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος ὑπεκίνησε τὸ ἄγριον καὶ ληστρικὸν ἐκεῖνο πλῆθος νὰ ἐξορμήσῃ ἐκ τῶν ὄρεων αὐτοῦ καὶ νὰ ζητήσῃ εἰς τὰς γνωστὰς ἐκεῖνας κκοουργίας τὴν ἀπικνημωσίν του διὰ τὴν πολυγρίνιον ἀχρηστίαν τῶν ὑπηρεσιῶν του. Εἰς Γερμανὸς περιηγητῆς, γνωρίζων ἐξ ἰδίας πείρας τὴν κατάστασιν τῆς Ἀλβανίας καὶ ἐκδώσας περὶ τῆς ἐν Τουρκίᾳ διαμοῆς τοῦ ἀξιώλογον σύγγραμμα, λέγει, ὅτι εἰς τὴν Ἀλβανίαν ὀλίγων μόνων ἑκατομμυρίων ταλλήρων ἡ φρόνητος διχομὴ ἀπαιτῆται, διὰ νὰ στρατολογηθῶσιν ἐκεῖ μυριάδες μιθροφύρων στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἤθελον εἶσθαι πρόθυμοι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν ἀδιακρίτως εἴτε τὴν Πόρταν καὶ τὸν Ἰταλιανὸν ἀρ' ἐνὸς νὰ καταστρέψωσιν, ἢ εἰς τὰς χριστιανικὰς χώρας μετὰ τὰς παντοίας καὶ φρικαλέας αὐτῶν ἀνοσιουργίας ἀρ' ἐτέρου νὰ ἐπισκίψωσιν. Ἄλλα δὲ τινα σποραδικὰ κινήματα, τὰ ὁποῖα ἐξεβράγησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους 1844 μετὰ τῶν Κερδούχων καὶ Ἀζιῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅπου τὰ ὄρενά ταῦτα ἔθνη ἐπιπίπτουσι μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας κατὰ τὰς τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ῥαγιαδῶν, δὲν εἶχον ὡσαύτως κάμμιαν σχέσιν μετὰ τὸ περὶ τῶν ἐξομωτῶν ζήτημα, καὶ διὰ τὸν γνωρίζοντα τὰ ἔθνη ἐκεῖνα δὲν ὑπάρχει τί μᾶλλον καταγέλαστον, παρὰ τὸ ν' ἀκούῃ, ὅτι τινὲς ἐπιτιθεύονται νὰ παραστήσωσιν ἀνθρώπους, ὁποῖοι ὁ Νουρουλλᾶς Βέγ καὶ οἱ ληστάρχοι τῆς Ἀλβανίας, ὡς τοὺς παρὰ τῆς θρησκείας ἐμπνευσμένους ἐκδικητὰς τῆς ταπεινώσεως, τῆς ἐπενεχθείσης παρὰ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Πόρταν. Ὁ ἀξιώτιμος ἀνταποκριτῆς Σας ὑπὸ τὴ σημείον πρωμοίαςε τὴν ἀνδρικὴν τοῦ Στράτηφορδ Κάνιγγκος διαγωγὴν εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρνησιθρήσκων ὑπόθεσιν μετὰ τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Ἄν Κυτότου, ἀλλὰ ἡ εἰρωνεία αὐτῆ μοι ἐφάνη ἀτυχεστάτη. « Πόσον καλὸν ἤθελον εἶσθαι—ἤκουσα τινὰ τῶν ἐν Πέρσᾳ ἀναγνωστῶν τῆς ἐφημερίδος Σας νὰ λέγῃ—ἂν τριαῦτα Δονκισοτικά κατορθώματα πρὸς ταπεινώσιν τῆς τουρκικῆς βροβορότητος καὶ πρὸς ὄφελος τῶν καταδυναστευμένων ραγιαδῶν εὕρισκον

καὶ ἀλλαγότε μμητάς! » Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι πᾶσα ταπεινωσις τῶν Τούρκων ἐκ μέρους μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως, μακρὰν τοῦ νὰ προκαλέσῃ αἱματηρὰς ἐκδικήσεων ἐκρήξεις, κατέστησεν αὐτοὺς αἰεῖποτε φιλανθρωποτέρους, ἐπιεικεστέρους, σωφρονεστέρους καὶ καλλιτέρους παρ' ὅτον πρότερον ἦσαν. Ἡ πρώτη ἀρχὴ ἐνὸς πραοτέρου καὶ φιλανθρωποτέρου συστήματος τῆς Πόρτας χρονολογεῖται ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν περὶ εἰρήνης συνθηκῶν τῆς Καρλοβικίας καὶ τῆς Πασαροβικίας, ὅπου οἱ Τούρκοι ὑπέγραψαν ταπεινότατα τὰς συμφωνίας, τὰς ὁποίας οἱ νικηφόροι Γερμανοὶ ὑπηγόρευσαν τότε εἰς αὐτοὺς. « Ἀπὸ τῆς ἐν Καρλοβικίᾳ εἰρήνης, λέγει ὁ Ἄμμερ, ἀρχίζει πάλιν ὁ ἀναγνώστῆς τῆς Ὀσμανικῆς ἱστορίας ν' ἀναπνῆ ἀπὸ τὴν πνιγηρὰν ἀτμοσφῆραν τοῦ αἵματος καὶ τῶν σφαγῶν, τῆς βαρβαρότητος τὸ σκότος ὀλίγον κατ' ὀλίγον διασκεδάζεται, οὐδὲ διαβαίνουσι πλέον τὴν σκηνὴν τοιαῦτα φρικαλέα φάσματα, ὅποια ἡ τυραννίς Μουᾶτου τοῦ τετάρτου, ἡ στρατιωτικὴ ἀναρχία ἐπὶ τῆς ἀνηλικιότητος Μωᾶμεθ τοῦ τετάρτου καὶ ἡ φωνικὴ πολιτικὴ τοῦ γέροντος Κιουπρουλῆ. » Εἰς τὴν Καρλοβικίαν καὶ εἰς τὴν Πασαροβικίαν οἱ Γερμανοὶ εἰσέτι ἔφερον τὸν πρῶτον λόγον ἀπέναντι τῆς Πόρτας καὶ ἐνώπιον τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων Διπλωματῶν ὄλων τῶν λοιπῶν μεγάλων Δυνάμεων. Ἡ φήμη τῶν γερμανικῶν ἀνδραγαθημάτων ἠκούστο τότε ἡχηρὰ εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἴστρον χώρας, καὶ οἱ ἀστέι τῆς Γερμανίας ἐκινεῖον ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ Βελιγραδίου. Πόσον ἦσαν ὠραῖοι οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι! Ὁ κατακτητῆς ἐκεῖνος τοῦ Βελιγραδίου, ὁ ὀδηγήσας εἰς τὴν νίκην τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, ὁ ἦρος Εὐγένιος τῆς Σαβ.ίας, δυσκόλως ἤθελε φαντασθῆ τότε, ὅτι μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἑκατονταετηρίδος ἤθελεν ἰσχύει οὐχὶ ἡ Γερμανικὴ, ἀλλὰ ἕτερα τίς ἐπιφοὶ εἰς τὰς κάτω χώρας τοῦ Ἴστρου, καὶ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην πόλιν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς ὁποίας εἶχεν ὁ ἴδιος στήσει τὴν νικηφόρον γερμανικὴν σημαίαν, εἰς Προξενος τῆς Ῥωσσίας ἤθελεν ἐνδυθῆ τὸ σχῆμα τοῦ Κυριάρχου.

(Ἐκ τῆς Γεν. Ἐφημερ. τῆς Αὐγούστου)

(Μετάφρασις Ἐμμανουὴλ Κοκκίτου.)

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑΝ ΤΗΣ ΦΑΛΑΙΝΗΣ.

Ἄς ὑποθέσῃ ὁ ἀναγκώστης, ὅτι στέκει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλοίου τινὸς ἀπὸ τὰ τὴν φάλαιναν ἀλιεύοντα, κατὰ τὸν Βόρειον Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν· τέρπεται μὲ τὴν μνήμην τῶν παρεληλυθόντων· ἡ ναὺς ἴσως ἤρμα καὶ μεγαλοπρεπῶς διασχίζει τὴν θάλασσαν ἐπιφάνειαν τοῦ Ὠκεανοῦ· τὰ πάντα διαφυλάττουσι σοβαρὰν τινα ἡσυχίαν, καὶ ὁ ἥλιος βίπτει ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους τὰς φλογεράς καὶ θαμβωτικὰς ἀκτῖνας του· αἴφνης λύει τὴν μονότονον σιωπὴν ζωηρά τις φωνὴ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἰστίου, « Ἰδοὺ, ἰχθύς ἀναφυσᾷ! » Ὁ πλοίαρχος πηδᾷ ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἐρωτᾷ, « Ποῦ; » Ἄλλ' ἴσως τὴν ἐπομένην στιγμήν πᾶς ἕνας καὶ ἀπὸ τὰ ἰστία καὶ ἀπὸ τὸ κατάστρωμα βλέπει εὐμεγέθη φάλαιναν, ὡς δύο σιάδιχ ἐκ τοῦ πλοίου, ἤδη ἀναβᾶσαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· διὰ τὴν ἀναπνεύσῃ ὁ μέγας ὕψος τῆς πρέχει τρεῖς πόδας, καὶ τὸ ὕψος ἀναφυσᾷ ὀρμητικῶς ἐκ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους· τῆς τερατώδους κεφαλῆς τῆς, συνωδευμένον μὲ τὴν κραυγὴν ἐκάστου τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου, οἵτινες μὲ καρδίαν καὶ μὲ ψυχὴν συνάδουσι, « Πάλιν, πάλιν! » Ἄλλὰ ὀλίγα μόνον δευτέρᾳ παρέρχονται εἰς τὴν θεωρίαν· ὀρμητικῶς εἰς τὰ ἀκάτια, παρῆυθι καταβιβαζόμενα πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν.— καὶ εἰς δύο λεπτά μετὰ τὴν πρώτην παρατήρησιν τῆς φαλαίνης, τρία ἢ τέσσαρα ἀκάτια εἶναι εἰς τὴν θάλασσαν, κοπυλατούμενα ὅσον τάχιστα πρὸς τὸν ἰχθύν, τοῦ ἀρχηγοῦ ἄδοντος τὸ σύνθημα ἄσμα τῶν ἀλιέων τῆς φαλαίνης.

Ἄγωμεν, παῖδες, ἄγωμεν, παῖδες!

Ἄλλ' ἐνφ' ὑποθέσῃ ὁ ἀναγκώστης, ἡ φάλαινα ἀναπνεύσει ἴσως ἔχουσι ἔτι ἀρκετὸν διάστημα νὰ κοπιλατῶσι, πρὶν φθίσωσιν ἐντὸς βολῆς τοῦ καμακίου. Τὰ ἀναφυσήματα τῆς ἐγγίζουσι εἰς τὸ τέλος· ἤδη μέλλει νὰ καταβῇ, ἢ ἀκούει τὰ ἀκάτια πλησιάζοντα. Οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀφελέντες, οἵτινες ἀνησυχῶς στρέφουσι τὰ βλέμματα ἀπὸ τὴν φάλαιναν εἰς τὰ βαθμηδὸν προσεγγίζοντα ἀκάτια, ἐκφωνοῦσιν, « Ἰδοὺ, καταβάνει! » Μ' ὄλον τοῦτο, ἀναφυσᾷ πάλιν, καίτοι βραδέως· τὸ ὕδωρ φαίνεται πάλιν τεταραγμένον περὶ αὐτῆς· οἱ ἐκ τοῦ πλοίου θεωροῦν ὅτι βλέπουν αὐτὴν ἀληθῶς ἐτοιμαζομένην νὰ καταβῇ, καὶ ἐκφωνοῦσιν, « Ἐχάθη! » Ἄλλὰ τὰ ἀκάτια προεβάνοντι τὸ προπορευόμενον ἤδη μέλλει νὰ προσβάλῃ· « Ἐπάνω τὰ

« κωπία σας! » φωνάζει ὁ πηδαιλιῦχος, καὶ πάραυτα τινάσσονται εἰς τὸν ἀέρα· ὁ στίλβων κάμαξ βλέπεται ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ καμακευτοῦ· ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἀκοντίζεται μὲ δύναμιν καὶ εὐστοχίαν, καὶ χώνεται βιθῶς εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ παμμεγέθους ζώου. Εἰρρόπυτος ἀλαλαγμὸς ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀκατίοις καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀντηρεῖ ταυτοχρόνως. Ἡ θάλασσα, ἡ πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἀκύμαντος, ἀφρίζει νῦν δερνομένη ὑπὸ τοῦ πληγωθέντος ἰχθύος, ὅστις μὲ τὴν παμμεγέθη οὐρὰν κτυπᾷ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν του. Ἀνυψώνει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ἀέρα· τὸ γιγαντιαῖον σῶμά του συσπάρσσεται ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν. Τὸ πέριξ ὕδωρ δὲν εἶναι εἰμὴ ἀφρός· μέρος αὐτοῦ ἀναπνέει εἰς μέγα ὕψος— τὸ ἤχημα τῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἐκ τῆς οὐρᾶς κτύπων ἀκούεται μάλιστα μακρὰν!

Αἴφνης ἡ φάλαινα γίνεται ἄφηντος· καταβάνει εἰς τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ, τὸν κάματ' ἀφέρουσα ἐμπέπηγμένον εἰς τὴν πλευρὰν τῆς, καὶ μὲ ἀπερίγραπτον ταχύτητα τὸ σχοινίον ἐκ τοῦ ἀκατίου ἔλκουσα· τὸ σχοινίον ἤδη καπνίζει, πυρῆνει καὶ ἀνάπτει ἐκ τῆς θερμότητος τῆς ἀπὸ τὴν τριβὴν παραγομένης· ὁ ἀρχηγός, ψυχρὸς καὶ ἀτάραχος, ἐπιχειρεῖ ὕδωρ εἰς αὐτό. Ἄλλὰ κωπὴν ἀνυψοῦται τὴν εἰς τὸ ἀκάτιον· δηλοῖ ὅτι τὸ σχοινίον πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ· 200 ὀργυιαὶ ἤδη ἐξηντηθήσαν· προστρέχει ἄλλο ἀκάτιον, καὶ συνδέει τὸ ἴδιον τοῦ σχοινίου μὲ τὸ κινδυνεῖον ν' ἀπολεσθῇ. Ἄλλ' εἶ· τὸ τέρας καταβάνει· ζητεῖ ν' ἀπαλλαχθῇ τῶν ἐχθρῶν του καταδύμενον εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀγνωστα βάθη τοῦ ἀχανοῦς Ὠκεανοῦ. Καὶ ἄλλο σχοινίον προσδένεται· τρία σχεδὸν ἐξηντηθήσαν· κατέβη εἰς βυθὸς 600 ὀργυιῶν· « Ἐτοιμασθήτε νὰ προσδέσσετε! » ἐκφωνεῖ ὁ ἀρχηγός τοῦ τετάρτου ἀκατίου, (διότι ἐνίοτε, καίτοι σπανίως, ὁ ἰχθύς σύρει μὲ αὐτοῦ τὰ σχοινία καὶ τῶν τεσσάρων ἀκατίων, 800 ὀργυιάς·) ἀλλὰ δὲν χρειάζεται, ἀναβάνει. Τὸ σχοινίον συμμαζεύεται εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ περιτυλίσσεται εἰς τὸν τόπον του. Ἡ φάλαινα βλέπεται νῦν πλησιάζουσα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἀναγγέλλει δὲ τοῦτο καὶ ὁ προηγούμενος βορβορυγμὸς καὶ παφλασμὸς τοῦ ὕδατος· ἡ ρὴν αὐτῆς ἐξέρχεται τῆς θαλάσσης· τὸ ὕδωρ αἴφνης καὶ ὀρμητικῶς ἀναφυσᾷ εἰς μέγα ὕψος. Τὸ ἀκάτιον, ἐξ οὗ ἐβρίβη ὁ πρῶτος κάμαξ, σύρεται ἐλαφρῶς πρὸς τὸ τρέμον κῆτος, καὶ πάραυτα ἐμπήγει ὁ ἀρ-

χηγὸς τὴν μακρὰν λόγχην του εἰς τὰ ζωτικά τοῦ λευιάλαν, ἐνφ' ὑποθέσῃ ὁ ἀναγκώστης, ἡ φάλαινα ἀναπνεύσει ἴσως ἔχουσι ἔτι ἀρκετὸν διάστημα νὰ κοπιλατῶσι, πρὶν φθίσωσιν ἐντὸς βολῆς τοῦ καμακίου. Τὰ ἀναφυσήματα τῆς ἐγγίζουσι εἰς τὸ τέλος· ἤδη μέλλει νὰ καταβῇ, ἢ ἀκούει τὰ ἀκάτια πλησιάζοντα. Οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀφελέντες, οἵτινες ἀνησυχῶς στρέφουσι τὰ βλέμματα ἀπὸ τὴν φάλαιναν εἰς τὰ βαθμηδὸν προσεγγίζοντα ἀκάτια, ἐκφωνοῦσιν, « Ἰδοὺ, καταβάνει! » Μ' ὄλον τοῦτο, ἀναφυσᾷ πάλιν, καίτοι βραδέως· τὸ ὕδωρ φαίνεται πάλιν τεταραγμένον περὶ αὐτῆς· οἱ ἐκ τοῦ πλοίου θεωροῦν ὅτι βλέπουν αὐτὴν ἀληθῶς ἐτοιμαζομένην νὰ καταβῇ, καὶ ἐκφωνοῦσιν, « Ἐχάθη! » Ἄλλὰ τὰ ἀκάτια προεβάνοντι τὸ προπορευόμενον ἤδη μέλλει νὰ προσβάλῃ· « Ἐπάνω τὰ

Μανιώδης ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν, τὴν ἐκ τῶν νέων τούτων τραυμάτων, περιστρέφεται καὶ περικυκλίζεται, τυλίσσουσα πέριξ ἑαυτῆς μέγιστον σχοινίου μήκος· ἀνυψώνει τὴν τερατώδη κεφαλὴν, καὶ μὲ τὰς ἀνεφγμένας σιαγόνας τῆς συλλαμβάνει πᾶν τὸ προστυγχάνον· ὀρμητὶ μὲ τὴν κεφαλὴν ἐναντίον τῶν ἀκατίων, αἵτινα ὠλοῦνται θιαστικῶς, καὶ ποτε θραύονται ἐξ ὀλοκλήρου.

Καὶ δευτέρᾳ λόγχῃ χώνεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ δυστήνου ζώου· τότε ἡ ἀλγηδὼν αὐτοῦ φαίνεται ἀνυπόφορος· εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγωνίας πηδᾷ παντάπασιν ἐξω τοῦ φυσικοῦ στοιχείου του· τὰ ἀκάτια ἔλκονται σφοδρῶς, καὶ τοῦ μὲν σπᾶ τὸ σχοινίον, τὸ δὲ ἀνατρέπεται, καὶ οἱ ναῦται κολυμβῶσι πρὸς τὸ σωθῆναι. Ἡ φάλαινα εἶναι τὴν ἀκατίου ἔλκουσα· τὸ σχοινίον ἤδη καπνίζει, πυρῆνει καὶ ἀνάπτει ἐκ τῆς θερμότητος τῆς ἀπὸ τὴν τριβὴν παραγομένης· ὁ ἀρχηγός, ψυχρὸς καὶ ἀτάραχος, ἐπιχειρεῖ ὕδωρ εἰς αὐτό. Ἄλλὰ κωπὴν ἀνυψοῦται τὴν εἰς τὸ ἀκάτιον· δηλοῖ ὅτι τὸ σχοινίον πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ· 200 ὀργυιαὶ ἤδη ἐξηντηθήσαν· προστρέχει ἄλλο ἀκάτιον, καὶ συνδέει τὸ ἴδιον τοῦ σχοινίου μὲ τὸ κινδυνεῖον ν' ἀπολεσθῇ. Ἄλλ' εἶ· τὸ τέρας καταβάνει· ζητεῖ ν' ἀπαλλαχθῇ τῶν ἐχθρῶν του καταδύμενον εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀγνωστα βάθη τοῦ ἀχανοῦς Ὠκεανοῦ. Καὶ ἄλλο σχοινίον προσδένεται· τρία σχεδὸν ἐξηντηθήσαν· κατέβη εἰς βυθὸς 600 ὀργυιῶν· « Ἐτοιμασθήτε νὰ προσδέσσετε! » ἐκφωνεῖ ὁ ἀρχηγός τοῦ τετάρτου ἀκατίου, (διότι ἐνίοτε, καίτοι σπανίως, ὁ ἰχθύς σύρει μὲ αὐτοῦ τὰ σχοινία καὶ τῶν τεσσάρων ἀκατίων, 800 ὀργυιάς·) ἀλλὰ δὲν χρειάζεται, ἀναβάνει. Τὸ σχοινίον συμμαζεύεται εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ περιτυλίσσεται εἰς τὸν τόπον του. Ἡ φάλαινα βλέπεται νῦν πλησιάζουσα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἀναγγέλλει δὲ τοῦτο καὶ ὁ προηγούμενος βορβορυγμὸς καὶ παφλασμὸς τοῦ ὕδατος· ἡ ρὴν αὐτῆς ἐξέρχεται τῆς θαλάσσης· τὸ ὕδωρ αἴφνης καὶ ὀρμητικῶς ἀναφυσᾷ εἰς μέγα ὕψος. Τὸ ἀκάτιον, ἐξ οὗ ἐβρίβη ὁ πρῶτος κάμαξ, σύρεται ἐλαφρῶς πρὸς τὸ τρέμον κῆτος, καὶ πάραυτα ἐμπήγει ὁ ἀρ-

καταβῇ διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τοὺς ἀδυσωπήτους ἐχθρούς του· ἀλλ' εἶναι πλέον ἀνίσχυρον· εὐθὺς σχεδὸν ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ προχωρεῖ βραδέως, ἕως οὗ ἡ ὀδύνη τοῦ θανάτου κυριεύσῃ αὐτό, καθ' ἣν περίστασιν λαμβάνει ὄψιν εἰς τὸ ἄκρον φοβεράν.

Πάσχον ἀπὸ πνιγμόν, ἢ ἀπὸ ἐμφραξίν ἄλλου τινὸς ἀναγκαίου ὄργανου, προσπαθεῖ πάσαις δυνάμεσι ν' ἀπαλλαχθῇ· οἱ σπασμοὶ αὐτοῦ ἐπιφέρουσι ἑκατὸν παντοίας διαστροφῆς τῆς πλέον βίαιας φύσεως· ἡ θάλασσα ἀφρίζει, καὶ τὰ ἀκάτια ἐνίοτε καταθραύονται, καὶ τὸ πληρωμὰ των μετ' αὐτῶν.

Ἄλλ' ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ βίαιος αὐτῆς ἐνέργεια, προβαίνει ταχέως τὸ νῦν ἀναίσθητον ζῶον, τομὴν κύκλου διαγράφον. Τὸ ὅτι εἶναι τὸ ἔσχατον κίνημα, προηγούμενον ἀμέσως τῆς διαλύσεως, ἥτις αἰφνιδίως ἀκολουθεῖ. Τὸ γιγαντιαῖον ζῶον πλαγιάζει ἐπὶ τῆς πλευρᾶς του, καὶ πλῆει ἀψυχος ὄγκος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κρυσταλλώδους Ὠκεανοῦ, θῆμα τῆς τυρηνίας καὶ περιφιλαυτίας, ὡς καὶ θαυμαστὴ ἀπόδειξις τῶν μεγάλων δυνάμεων τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

(Ἀποθήκη τῶν Ὠφελ. Γνώστ.)

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΙΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

Ὅποια καὶ ἂν ἦναι ἡ φύσις ἐνὸς ἐδάφους, ἡμπορεῖ νὰ βελτιωθῇ ὅχι μόνον διὰ τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συνεργείας τῆς φύσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια εἶναι μὲν βραδυτέρᾳ· ἀλλὰ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπομένη βελτιώσις δὲν ἐπιφέρει μεγάλα ἔξοδα. Ἡ καλλιέργεια καὶ τὸ κόπρισμα συμβάλλουσι μὲν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν προϊόντων· ἀλλὰ ὁ ἀῆρ, ἡ θερμότης καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι τὰ πρῶτα μέσα, τὰ ὁποῖα διατηροῦν τὴν ζωὴν τῶν φυτῶν, καθὼς καὶ τῶν ζώων. Ἡ ἔλλειψις δὲ ἐνὸς μόνου αὐτῶν τῶν στοιχείων εἶναι ἰκανὴ νὰ φέρῃ τὸν θάνατον εἰς κάθε ὄν ὅπου ζῆ καὶ αὐξάνει.

Ὁ ἀῆρ ἐνεργεῖ χημικῶς καὶ μηχανικῶς εἰς τὰ φυτὰ· τὴν πρώτην του ἐνέργειαν θέλω ἐξηγήσει εἰς τὸ περὶ φυτικῆς φυσιολογίας βιβλίον. Ἐδῶ ἀναπτύσσω τὴν ἐπὶ τῶν φυτῶν μηχανικὴν αὐτοῦ ἐπίρροισιν. (1)

Τὰ φυτὰ αὐξάνουσι μέσα εἰς τὸν ἀέρα, ὅς τις εἰσχωρῶν

(1) Περὶ ἀέρος καὶ συνθέσεως αὐτοῦ· ἰδὲ εἰς τὸ περὶ ὑγιεινῶν παρρησιῶν βιβλίον.

Τὸ παμμεγέθους ζῶον ἴσως καὶ πάλιν προσπαθῆσθαι νὰ

εις τὰς ἀρτηρίας καὶ τοὺς πόρους τῶν, τὰ ποτίζει μὲ τὰς θρεπτικὰς οὐσίας, τὰς ὁποίας μεταφέρει. Ὁ ἀὴρ ὁμοίως φέρει εἰς τὰ φυτὰ τὴν ὑγρασίαν καὶ τὴν δρῖσαν, ἥτις ὑψωμένη ἐν ὄσφ' διαρκεῖ ἢ δραστηριότητος τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου, ξαναπίπτει τὴν νύκτα διὰ τὴν ἀρῆσιν τὸ ἕδαφος καὶ τὰ φυτὰ.

Ἡ ἐνέργεια τῆς ὑγρασίας εἶναι τόσον μεγαλιτέρα, ὅσον ἡ γῆ εἶναι πορώδης· ἐπειδὴ τότε εἰσχωροῦσα εὐκολώτερα εἰς αὐτὴν ζωογονεῖ καὶ τὰς ρίζας, χωρὶς νὰ περιορίσῃ τὴν ἐνέργειάν τῆς εἰς τὰ φύλλα μόνον τῶν φυτῶν. Τὸ ἀδιαφιλοκίητον αὐτὸ ἀποτελεσματὸς τῆς δρῖσου ἡμπορεῖ εὐκόλως νὰ παρατηρήσῃ τινὰς εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς κήπους μετὰ τὰ σκαλίσματα. Αἱ ἀργιλώδεις λοιπὸν γαῖαι, ὡς πορώδεις εὐκολύνουν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀέρος εἰς αὐτάς, ὅς τις ὠφελεῖ τὰς ρίζας τῶν φυτῶν περισσότερο εἰς τὰ τοιαῦτα ἔδαφα, παρὰ εἰς τὰ πυλὰ καὶ στερεά.

Ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ ὄχι μόνον τρέφουν τὰ φυτὰ, ἀλλὰ χρησιμεύουν καὶ ὡς διαλυτικὰ μέσα εἰς τὰς εὐρισκομένας εἰς τὴν γῆν ἢ τὴν ἀτμοσφαιραν, καὶ διατηρούσας τὰ φυτὰ ὕλας.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀέρος εἰς τὴν βλάστησιν εἶναι τοσοῦτον μεγαλιτέρα, καθ' ὅσον ἡ ἔκθεσις τῆς γῆς εὐκολύνει τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ κίνησιν· ἐπομένως, ὅσα φυτὰ αὐξάνουν εἰς ὄρεινὰ καὶ ὑψηλὰ μέρη, ὠφελοῦνται περισσότερο ἀπὸ τὸν ἀέρα παρὰ τὰ ἴδια φυτὰ, ὅταν αὐξάνουν εἰς πεδιάδας. Τὰ ξύλα ὁμοίως τῶν βλασανόντων εἰς ὄρεινούς· τόπους δένδρων εἶναι βαρύτερα, πικνότερα καὶ στερεώτερα ἀπὸ τὰ τῶν χαμηλῶν θέσεων. Ὁ δὲ οἶνος τῶν πεδιάδων δὲν ἡμπορεῖ ποτὲ νὰ ἐξισωθῇ μὲ τὴν ποιότητα καὶ δύναμιν τοῦ κατασκευαζομένου μὲ σταφυλῶν τῶν ὑψηλῶν θέσεων. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς νομάς. Ὁ δὲ βροσκὴν χόρτος εἶναι μὲν ἀραιότερος εἰς τὰ βουνά, ἀλλ' εὐχολότερος καὶ οὐδ' εἰ ποῦρον ἀφίνουν ἐκεῖ τὰ ζῶα, ἐν ᾧ τὰ βλέπει τινὰς· νὰ καταφρονοῦν τὰς νομάς τῶν χαμηλῶν καὶ ὑγρῶν τόπων, αἱ ὁποῖαι εἶναι μὲν παχῆαι, πλὴν στεροῦνται ἀρθόνου ἀέρος, ὅς τις εἶναι ἀναγκαῖστατος εἰς τὴν εὐρωστίαν τῶν φυτῶν, καθὼς καὶ τῶν ζῶων. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀέρος εἰς τὴν βλάστησιν φαίνεται καὶ εἰς τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα εὐδοκιμοῦν καλῆτερά, ὅταν ἦναι ἀραιότερα· τὰ πυκνοφυτευμένα ἐμποδιζόμενα ἀναμεταξύ των καὶ μὴ ποτιζόμενα ἀρκετὰ ἀπὸ τὸν ζωοπάροχον αὐτὸν ἀέρα, μένουν μικρὰ, ἀσθενῆ καὶ κτρινωπά.

Ἡ θερμότης κατεργάζεται τὰς διαφορὰς ὕλας, μὲ τὰς ὁποίας ζῶν τὰ φυτὰ, καὶ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ὀρίμων τῶν ὀπῶρων καὶ τῶν σπερμάτων. Δι' αὐτὸ καὶ ὅταν θερμότης εἶναι ἱκανῆ, ἢ ποιότης τῶν ὀπῶρων εἶναι τελειότερα, καὶ ἡ ποτότης τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν τῶν καρπῶν εἶναι ἀφθονώτερα.

Ἡ φύσις τοῦ ἔδαφους συντείνει μεγάλως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν φυτῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ μόνη ἢ ἐπίπεδος ἢ ἡ καταφθαρτικὴ θέσις τῶν γαιῶν, τὸ κλίμα, αἱ συχναὶ ἢ σπάνιαι βροχαί, ἔχουν μεγάλην ἐπίρροισιν εἰς τὴν βλάστησιν. Τὰ ἄλλα ὁμοίως, ὅσα ἐμπεριέχονται εἰς τὴν κοπρίαν, ἡμποροῦν νὰ γίνουν ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ φυτὰ, ὅταν ἦναι ὑπὲρ τὸ δέον ἀρθονα· διὰ τοῦτο καὶ πρέπει νὰ γίνεταὶ τὸ κόπρισμα μὲ φρόνησιν.

Ἡ καλλιέργεια τέλος πάντων καὶ πρὸ πάντων συμβάλλει μεγαλιώτατα εἰς τὴν καλὴν βλάστησιν· ἐπειδὴ διαρεῖ τὴν γῆν, τὴν μαλακώνει, καὶ τὴν κατασταίνει ἐπομένως πορώδη καὶ ἀρμοδίαν νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀέρος, τῆς θερμότητος καὶ τῶν ὑδάτων. Τὰ συχνὰ ὀργώματα φθέρουν ὁμοίως τὰ παράσιτα φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἀφαιροῦν τὴν τροφήν τῶν καλλιεργητῶν.

(Γρ. Παλαιολόγος.)

ΔΙΚΤΕΑ Η ΕΤΕΟΚΡΗΤΙΑ.

Δικταίαν, ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος ὄρους Δίκτης, ἐδὲ τῶν ὑψηλοτάτων τῆς μεγαλονήσου Κρήτης, ἢ Ἐτεοκρητίαν ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων Ἐτεοκρητῶν, τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς νήσου κατοίκων, δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὴν ἀνατολικὴν μερίδα τῆς Κρήτης, μᾶλλον τῆς δυτικῆς χερσονησίζουσαν, λήγουσαν δὲ εἰς τὸν ἀπὸ Ἰεραπότνης εἰς Μινύαν τὴν Δυτικῶν ἐξήκονταστάδιον ἰσθμὸν κατὰ Στράβωνα. Ἐὰν δὲ ἦναι χρεια νὰ δώσωμεν ὄνομα καὶ εἰς τὸν ἰσθμὸν αὐτὸν δυνάμεθα νὰ τὸν ὀνομάσωμεν Δικταῖον ὁμοίως ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ὄρους, τοῦ ὁποῖου ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ λέγεται χυδαιότερον Λάσι ἢ Δασίτι. Ὁ ἰσθμὸς οὗτος ἔχει σήμερον τὸ χωρίον Κεντρί, καὶ ὀλίγον ἀνατολικώτερον τὰ χωρία Ἐπισκοπὴν, Βασιλικὴν καὶ Καθεῖσι, τῆς νῦν Ἐπαρχίας Ἰεραπότνης.

Κατὰ τὴν σημασίαν τῆς ἀρχαίας λέξεως ἔτεδες, εἶναι

φανερὸν ὅτι Ἐτεοκρητες, ἦγον ἰληθινοί, γνήσιοι, σωστοὶ Κρήτες ἐλέγοντο οἱ πρῶτοι ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων κάτοικοι τῆς Κρήτης, ἀποτυθέντες ἢ περιορισθέντες εἰς τὴν ἀνατολικὴν τῆς νήσου χερσονήσον ταύτην, ὡς φύσει τραχεῖαν, ὄχυράν καὶ ἄλιμενον, ἐπομένως καὶ ὀλιγώτερον ζηλευτὴν καὶ μᾶλλον ἀπόσιτον, μετὰ τὴν εἰσορῶν τῶν Ἐπηλύδων λαῶν, Πελασγῶν, Κουρήτων, Δακτύλων, Τελχίνων, Ἀχαιῶν, Δωριαίων, κ.τ.λ. παρεκτός τῶν Ἐτεοκρητῶν ὁ Στράβων ἀναφέρει ὡς αὐτόχθονας κατοίκους τῆς νήσου καὶ τοὺς Κύδωνας, τῶν ὁποίων (σημειωτέον καὶ τοῦτο ἐν παρώδῳ), ἴσως εἶναι λείψανα οἱ νῦν λεγόμενοι Ἐφακιανί. Τοὺς Ἐτεοκρητας ἐπονομάζει μεγαλήτορας, ἦτοι μεγαλοκαρδίου· ὁ Ὀμπρις, ἀναμφιβόλως καθὸ γενναίους, καρτερικούς καὶ μεγαλεπήδους, ἐπειδὴ μετὰ τῆς εὐγενούς ἀξιόσεως τῆς ἀρχαίας τοῦ τόπου κατοχῆς, οἱ Ἐτεοκρητες ἦσαν ἴσως καὶ μεγαλόσωμοι καὶ ἐξηλασμένοι εἰς τὰ πολυεμικὰ ἔργα. Ἀγνωοῦμεν ἂν σώζωνται περίπου τοιοῦται ἰ νῦν κάτοικοι, μάλιστα οἱ ὄρεινοί, τῆς Χερσονήσου, περὶ τῆς ὀ λόγος. Ἄλλ' οἱ Κάσιοι, ἀπόγονοι πιθανῶς καὶ οὗτοι τῶν Ἐτεοκρητῶν, σώζουσιν, ὡς φαίνεται, πολλὰς ἀρετὰς ἐκείνου τοῦ λαοῦ. Πρωτεύουσα δὲ τῶν Ἐτεοκρητῶν ἦτον ἡ μεσόγειος πόλις Πρασιός, νῦν Πρασιῶ, πλησίον τοῦ χωρίου Βαβίλου, περίπου ἐν τῷ μέσῳ τῆς χερσονήσου.

Ἡ Δικταία χερσονήσος ὅλη ἀποτελεῖ σήμερον μίαν Ἐπαρχίαν λεγομένην τῆς Στείας ἢ Στείας, ἀπὸ τῆς παλαιῆς πόλεως Ἡτίας ἢ Ἡτείας, κειμένης κατὰ τὴν ἀρκτικὴν τῆς χερσονήσου παραλίαν, ὅθεν πιθανῶς ἐκoinώνουν οἱ Ἐτεοκρητες μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο πιθανῶς εἰς παραλίαν τινὰ κολπώδη ἀντικρὺ τῶν Διονυσιαδων νήσων πρὸς μεσημβρίαν, ὅπου νῦν Στεία. Ἐταεῖς καὶ Ἡτις ἦσαν πόλεις τῆς Λακωνικῆς καὶ Ἐτεωνδῆς τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Εὐβοίας ἀρχαῖαι. Ἡ δὲ Ἡτεία κατὰ Δ. Δακέρτιον ἢ Ἡτία κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον ἢ Κρητικὴ πόλις, περὶ τῆς ὀ λόγος, ἦτο πιθανῶς ἐπίκειον τῆς Πρασιῶ, ὡς πλησιέστερον αὐτῆς παραλίον. Πόλεις δὲ ὀρχαῖαι τῆς Δικταίας χερσονήσου ἀναφέρονται Ἄσοις κατὰ τὸ νῦν λεγόμενον Λεόπετρον, κείμενον πρὸς δυσμὰς τῆς Ἡτίας ὡς δύο ὄρας τὸ πολὺ. Ἐτι Ἀλλαρία, τάνῦν λεγομένη Γαλλοχυδαῖστὶ Μονφόρτι. Ὀλερο, τῆς ὀποίας ἡ θέσις ἀπέχει ὡς δύο ὄρας πρὸς ἀνατολὰς τῶν χωρίων Ἐπισκοπῆς καὶ Βασιλικῆς, παρακειμένων εἰς τὸν

ἰσθμὸν τῆς χερσονήσου ὡς προείπομεν. Γράμμιον νῦν Ἐρημόπολις κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τῆς νήσου παραλίαν ἀντικρὺ τῶν νησιδίων Δεώκης καὶ Ὀνητῆαι, τῶν νῦν λεγομένων Γράδων. Ἰτανος, νῦν Σίτανος. Ἄμπελος, ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Ἰτάνου πρὸς νότον. Αἰδὲ Ἐρυθραία καὶ Χερρόνησος ἦσαν, ὡς φαίνεται κατὰ τὴν νοτιανὴν παραλίαν οὐ μικρὰν τῆς Ἄμπελου. Ἀκρωτήρια δὲ ἀναφέρονται ταῦτα. Κητῖα, παρὰ τὴν πόλιν Ἡτείαν. Σαμόνιον, τὸ βορειότερον καὶ ἀνατολικώτερον, τάνῦν λεγόμενον Σαλμῶνι. Ἰτανος, νῦν Σίτανος, παρὰ τὴν ὀρώνυμον πόλιν. Ἄμπελος πάλαι καὶ νῦν παρὰ τὴν ὀρόνυμον πόλιν. Ἐρυθραῖον, παρὰ τὴν πόλιν Ἐθραῖαν. Χερρόνησος, ἐφ' οὗ ἡ ὀρόνυμος πόλις.

Ἡ ἐπαρχία ἔχει σήμερον ὡς 70 χωρία, τῶν ὁποίων τὰ μεγαλιέτερα εἶναι Μαγκασία, (ἐξ οὗ κατάγονται πολλοὶ Κάσιοι), Μέσα Μυλιανὰ, Κάτω Μυλιανὰ, Τουρλωτῆ, Σφάκα, Ζῆρος, Ὀρος, Λάστρον, Πισκοκέφαλον, (πλησίον τῆς ἀρχαίας Ἡτίας), Μετοχιά, Ἀρμένη, Κάνδρα, Ρουκάκα, Λιθίαι, Σταυροδοξάρι, Σίτανος, ἢ τὸ πάλαι Ἰτανος πόλις, ὡς προείπομεν καὶ ἄλλα. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας ταύτης λογίζεται ὡς 1500 οἰκογένειαι, ἐξ ὧν τὸ τέταρτον περίπου Μωαμεθανοί. Τὸ εὐφορότερον καὶ μᾶλλον κατοικημένον μέρος τῆς ἐπαρχίας εἶναι τὰ προσάρκτικα παραλία. Τὸ μνημονευθὲν χωρίον Μαγκασία, ἔχον ὡς 100 οἰκογενείας, ὅλας σχεδὸν χριστιανικὰς, κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν καὶ εἶναι μεσόγειον.

Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Σαμωνίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ζυγοὶ Χερρόνησώδης, συναπτόμενοι μετὰ τῆς Δίκτης, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κλάδος τῆς Δίκτης χερρόνησιζων, κεῖται τὸ περίφημον μοναστήριον τοῦ Πλοῦ λεγόμενον, ἴσως παλαιότερον, διότι ἐκεῖθεν κατοπεύεται ὁ πλοῦς τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης πλεόντων εἰς τὰ βορειοδυτικὰ καὶ τὰ ἀνατολικὰ μέρη ἐκείνης τῆς χερσονήσου. Ἡ μόνη αὕτη οὔσα εὐκατάστατος καὶ βοηθουμένη πολλαχόθεν ἡδύνατο καὶ εὐσύμφερε νὰ γρησιμεύσῃ ὡς τι διδασκαλεῖον τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς Κάσου, ἐὰν ἐπετύγχανεν ἐκ Σύρου καλὸν Σχολάρχην καὶ ἂν ἐκατόρθωνε νὰ συστήσῃ ἐν ἐαυτῇ Βιβλιοθήκην τινὰ ὀπωσοῦν καλὴν. Ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία, ὅπου εἰσχωρήσει, αὐξάνει ὀπωσοῦν καὶ πλουτίζει τὸν λαόν, μάλιστα τὸν ὀρεινὸν καὶ τὸν τελειοποιεῖ εἰς πᾶσαν ἀρετήν. Μὴ ἀμελήσετε λοιπὸν, ὦ ἀγαθοὶ Ἐτεοκρητες, ἢ Ἡτιοί, συμπατριῶται

τοῦ Μύσωνος, ἐνὸς τῶν ἐπτὰ σοφῶν κατὰ Πλάτων, τὴν ἰδέαν ταύτην, δηλονότι νὰ συστήσετε καὶ σεῖς ἄνευ περαιτέρω ἀναβολῆς Σχολεῖον φιλολογικὸν ἢ ἐν τῷ προεπισημένῳ Μοναστηρίῳ, ἢ ἐν Μαγγασίᾳ, ὡς κατοικουμένη ὑπὸ Χριστιανῶν, ἢ ὅπου ἀλλαγῆ τῆς Ἐπαρχίας κρίνετε ἀρμοδιώτερον. Εἰσαγάγετε προσέτι εἰς τὰ κυριώτερα χωρία σας τὴν στοιχειώδη παιδείαν, εἶον ἐν Ἰτάνῳ, Μετοχίῳ, Τουρλωτῇ, Μυλιανοῖς, Λιθίνοις, καὶ εἰς τὰ περὶ Ἠτίαν καὶ Γράμμιον, ὅπου ὑπάρχουν οἱ πλείονες ὄρμιοι καὶ λιμένες τῆς Ἐπαρχίας σας. Ἐκεῖθεν δὲ ἀρχίσατε κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀδελφῶν σας Κασίων νὰ κατασκευάζετε πλοία καὶ νὰ ταξειδεύετε εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ Σύρον, καὶ ὅπου ἀλλαγῆ, ἐπειδὴ ἡ ναυτηλία ζωογονεῖ καὶ φωτίζει καὶ ἐνισχύει τὸν λαόν· εἰς τοῦτο ἔχετε βοηθοὺς καὶ συντρόφους τοὺς γείτονας καὶ συγγενεῖς σας Κασίους. Ἀνεγείρετε εἰ δυνατόν, καὶ συνοικήσατε πάλιν τὴν παλαιὰν σας μητρόπολιν τὴν Πραισόν, ὡς πόλιν ἐνάερον καὶ μεσάζουσαν τῆς Χερσονήσου σας. Κατοικήσατε προσέτι τὰς παλαιὰς πόλεις σας Ἠτίαν, καὶ Γράμμιον, καὶ Ἰτανόν, ἐλκύνοντες εἰς αὐτὰς κατοίκους νησιώτας ἐκ τῆς Κάσου καὶ τῆς Καρπάθου, ὅπου ὑπάρχει πολὺς λαὸς καὶ ὀλίγη γῆ. Δύζάνετε δὲ τὴν κτῆσιν σας διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς οἰκονομίας. Οὕτως ἀνασταίνετε κατ' ὀλίγον τὴν ἀρχαίαν φήμην τῆς πατρίδος σας, καὶ ὠφελεῖτε ὅλην τὴν νῆσον.

Φηλήτιος Κασίος.

22. ΗΜΕΡΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ τὰς Σελ. 92, 105, 124, καὶ 139.)

Ἄμα ἐμβῆκα εἰς τὸ πλοίαριον ἐζήτησα τόπον νὰ καθίσω· ἀλλὰ δὲν εὔρον! Ἐρευνῶν δὲ περαιτέρω, εἶδον ὅτι ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ ἐννέα ἐπιβάται, καὶ οἱ τρεῖς ναῦται ἦτοί 12 ἄνθρωποι, οἵτινες, μὲ τὸ μικρὸν φορτίον τῆς σαπούνης καὶ τοῦ τυριῦ, ἐβύθιζον αὐτὸ παρὰ μίαν σπιθαμὴν! Ἐζήτησα τότε ἐπιμόνως νὰ ἐξέλθω, στοχασθεὶς ὅτι δὲν εἶχον κάμμιαν ἀνάγκην νὰ ἐκθέσω ἑμαυτὸν εἰς τόσον δυσάρεστον καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν· ἀλλ' ὁ πλοίαρχος μ' ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ἰδιαιτέρως ὅτι τοῦτο ἤθελε τὸν ἐπιφέρει μεγάλην

οὐ ζήμιαν· διότι καὶ ἄλλοι ἐγόγγυζαν ἀρχίτερα διὰ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μοὶ τὸ συγχωρήσῃ. Ἐλαβον ἐπὶ τέλους τὴν ἀπόφασιν περὶ τούτου, καὶ ζητῶν μικρὸν τινα τόπον ἀναπαύσεως, μόλις καθήμενος περιμαζευμένως ἠδυνήθην ν' ἀπολαύσω ὀλίγον ὕπνον. Τὸ δὲ περίεργον ἦτο, ὅτι ἄμα ἀνεσηκόνετό τις ἐκ τῶν ἐπιβατῶν διὰ νὰ γυρίσῃ ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἤκουε τὴν φωνὴν παρὰ τοῦ πλοίαρχου: «Ἐ! μὴ κινεῖσθαι, διότι γύρει τὸ Κατῆ, καὶ ἐμπυδίζεται ἀπὸ τὸν ὄρμιον του.»

Τὴν 18 ἠγέρθημεν ἅπαντες οἱ ἀποτελοῦντες τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου πρᾶξ, εὐρεθέντες δέκα περίπου μίλια μακρὰν τῆς Νήσου, βορινῶς. Βλέποντες δὲ ἐξ ἐνὸς μὲν μέρους τὴν σμικρότητα καὶ ἀθλιότητα τοῦ πλοιαρίου, ἐξ ἄλλου δὲ ἐκτουτοῦ ἐκτεθειμένους εἰς τὸ πέλαγος, ἤρχισαμεν ἅπαντες νὰ τὸ συλλογώμεθα, οὐχ ἦττον δὲ ὁ ἀνόητος πλοίαρχος, ὅστις διὰ νὰ κερδίσῃ 10, ἢ 20, Δραχμάς πλέον εἰς τὸ ταξειδίον του ἐκινδύνευσε νὰ πάσῃ τὸσας ψυχὰς εἰς τὴν λαίμῳ του. Δύο μάλιστα ἐκ τῶν συνεχῶς ταξειδεύοντων μὲ ἐμπροσθέντα τὴν θάλασσαν ἐκείνην, ἐβλεπον μὲ μεγάλην ἀνψυχίαν τὸν *Tsartarλῆν*, ἐπίφοβον τῶν ναυτῶν μέρους, εἰς τὸ ὅποιον ὡς ἐδιηγούντο οὗτοι εἶχον διακινδυνεύσειν ἀπειρίας μὲ σκῆψιν πλέον μεγάλη καὶ ἰκανή· ἢ δὲ καρδία ὄλων ἡμῶν ἐκτύπη ἀκατάπικυστα, διότι ἂν μᾶς προσέβαλλον οἱ περιοδικὸι ἄνεμοι ἤθελον μᾶς ἐκθέσειν εἰς ἄφροντον κίνδυνον.

Τέλος πάντων, τὰ βροηθαικὰ ρεύματα καὶ ἡ κωπηλατεία μᾶς ἔφερον ἀνεπισιθῆτως περὶ ἡλίου βετίλειμα εἰς τὸ ἀντικρυ μέρους, παρὰ τὰ *Καράμπουργα*. Τότε εἴχομεν ἀσφαλίσθην 80, ἐπὶ τοῖς ἐκκτὸν ὡς πρὸς τὸν θιλάστιον κίνδυνον. Ἐκεῖθεν εὐρόντες οὐριον ἄνεμον διευθνήθημεν κατὰ τὰς Οἰνούσας, διαπερῶντες μεταξὺ τῶν νησιδίων τούτων περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ἄμα δὲ ἐφθάσαμεν ἐν τῷ μέσῳ κῦτῶν, ὅπερ λογίζεται ὡς ἡ πηγὴ τῶν πειρατῶν, ἐνῶ ἡ σιγὴ τῆς νυκτὸς μᾶς διετεκέδαξε τοὺς συλλογισμοὺς καὶ μᾶς κατένυγε τὰς καρδίας, αἶρνης εἰς ἐκ τῶν ἐπιβατῶν κτυπᾶ τὰ πυρωτήδιά του διὰ νὰ καπνήσῃ. Ὁ πλοίαρχος παρευθὺς τὸν ἐλάττισεν, εἰπὼν: «Νὰ σιωπᾶτε καὶ νὰ ἠσυχάζεσθε· ὄλοι, διότι ἐδῶ εἶναι ἡ ἐδρα τῶν πειρατῶν!» Ὁ φόβος ἤρχισεν εὐθὺς νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ καὶ ἰδίως τοὺς ναύτας, οἵτινες ἐγνώριζον τὰ ἀποτελέσματα τῆς πειρατείας. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὄλων ἐσπινθηροῦδον εἰς τὰ πέριξ μέρη, ὅπου

δὲν εἶδομεν εἰμὴ δύο πλοίαρια ἠγκυρωμένα, τὰ ὅποια ἦτο δύσκολον εἰς τὴν ὄρμην τοῦ διαπλου μας νὰ μᾶς φθάσωσιν.

Ἐντὸς ἐνὸς ἐτάρτου ἀφήσαμεν τὰ νησιδία ὅπισθεν ἡμῶν, ὁ δὲ πλοίαρχος μᾶς εἶπεν: «Δὲν εἶναι ὁ φόβος, ὅτι θὰ ὁ μᾶς ἀφαιρέσωσιν ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν, ἀλλ' ἡ σκληρότης μὲ τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται αὐτοὶ οἱ πειραταὶ τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι τρομερά! Ἀκούετε πόσα μαρτύρια ὑποφέρουσιν ὅσοι ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰμοβόρους χεῖρας αὐτῶν, καὶ ὅτι οἱ περισσότεροὶ τούτων φονεύονται μὲ τὸν πλέον ἀπάνθρωπον τρόπον!»

Ἐντοσούτω, μετὰ τριῶν ὥρῶν διάπλου ἠγκυροβολήσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Χίου· μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸν τόπον ἐνεκα ὑγειονομικῶν διατάξεων, ἠναγκάσθη καὶ δευτέραν φοράν νὰ κακονυκτήσω εἰς τὸ ἀθλιέστατον ἐκεῖνο πλοίαριον.

Τὴν 19. ἐξυπνήσας τερπνὸς καὶ εὐχαρὶς προσεβλήθη ἄμέσως ὑπὸ τῆς ἀξιολόγου θεᾶς τοῦ *Κάμπου* καὶ τοῦ *Βροντάδου*, ὅπου ἐφαίνετο ὑπεροχὴ τις τῆς ἀνθρωπίνου καλλιέργειας· ὁ δὲ λιμὴν ἐφείλκυσε ἀρκετὰ τὴν προσοχὴν μου, ἐμπεριέχων ἐξήκοντα περίπου μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖα.

Μετ' ὀλίγον ἐξήλθον εἰς τὸν τόπον, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐζωογονήθη βλέπουσα τὴν ἀκατάπαυστον κίνησιν τῶν ἀνθρώπων. Διῆλθον παρευθὺς τέσσαρας οὐκ εὐκαταφρονήτους ἀγορὰς, εἰς τὰς ὁποίας θεώρουν μὲ θαυμασμὸν τῶν ἐν αὐταῖς ἐνεργούντων προσώπων. Ὁ εἰς ἔφερον ὀλίγα λεμόνια, ὁ ἄλλος 100 πορτοκάλια, καὶ ὁ ἕτερος ὀλίγην μαστίχην· ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις εἶναι, ὅτι ἅπαντες εὐρίσκοντο προθύμως εἰς ἐνέργειαν.

Ὅσοι ἄνθρωποι ἀγαποῦν νὰ ἐργάζωνται, ἐκεῖνοί εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴν εὐτυχῶσιν, ἕκαστος κατ' ἀναλογίαν τῆς ἰκανότητος αὐτοῦ. Καὶ, οἱ περιμένοντες νὰ εὐρίσκωσι **ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ** διὰ νὰ ὑποβάλλωσι τὰ ἀγγελικὰ αὐτῶν καὶ περιποιημένα σώματα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἐργασίας, καθὼς καὶ οἱ ἐλπίζοντες ἔκτακτον ἐξ οὐρανοῦ τύχην διὰ νὰ κάμωσιν εἰς ἑαυτοὺς τοιαύτην ἀπόφασιν, αὐτοὶ ἀναμφιβόλως ἀποπνήσκουσι μὲ μόνην τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἰδέαν, δυστυχεῖς καὶ ταλαιπωρημένοι!

Μετὰ τὸν μικρὸν τοῦτον γύρον, ὑπῆγον εἰς τὰ *Λιβάδια*, βορεινὴν θέσιν ἀπέχουσαν ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἐκ τῆς Πόλεως, πρὸς ἐντάμωσιν τινὸς φίλου μου μεθ' οὗ

συνεταξειδεύσαμεν ἀπὸ τὴν Σύρον. Μετ' ὀλίγον ἐφθασα εἰς τὸ ζητούμενον μέρος, καὶ ὁ φίλος μου μὲ ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐξήρχετο οὗτος εἰς τὸ κυνήγιον, τὸν ἠκολούθησα καὶ ἐγὼ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ περιεργασθῶ τὰ πέριξ ἐκεῖ μέρη. Περιπατῶν λοιπὸν τρεῖς σχεδὸν ὥρας, δὲν εἶδον ἄλλο εἰμὴ χέρσους λόφους καὶ βουνὰ πετρῶδη καὶ δύσβατα· ὥστε τὸ βορεινὸν μέρος τῆς νήσου εἶναι καθολοκληρίαν πετρῶδες.

Τὴν 20. ἦλθον εἰς τὴν Πόλιν, διὰ νὰ περιέλθω αὐτήν· ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου ἐμελαγχόλησε βλέπουσα τὸ ἡμισυ αὐτῆς μέρος κατεδαφισμένον εἰς ἐκτεταμένας πεδιάδας· τὸ δὲ ἕτερον, εἰς ἐρείπια! Ἡ Ἀπλωταρία καὶ ὁ Ἐγκρεμὸς, τὰ ἐπισημότερα μέρη τῆς πόλεως εἰς τὰ ὅποια πρὶν τῆς ἀλώσεως αὐτῆς συνώκουν αἱ πρῶται τοῦ τόπου οἰκογένειαι, ἂν καὶ πυρπολημέναί αἱ οἰκίαι τῶν συνοικιῶν τούτων ἀπὸ εἰκοσιπέντε ἢ δεκάτων, ἐδείκνυν ὁμῶς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν θεᾶς κῆποιον μεγαλεῖον τῶν οἰκόντων ἐν αὐταῖς ποτὲ ἀτόμων. Τέλος πάντων, ὑπῆγον εἰς τὸ παλαιὸν Γυμνάσιον, τὸ ὅποιον εὔρον ἐξ ὀλοκληροῦ κατεδαφισμένον. Ἀναβὰς δὲ μετὰ τοῦ συνωδευσαντός με ἐπὶ τῆς στέγης τῆς κεντρικῆς κλίμακος ἐστάθην ἰκανὴν ὥραν ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ θεωρήσω τὰ διάφορα τοῦ Γυμνασίου μέρη, τὰ ὅποια ἐκ τῶν θεμελίων διεκρίνοντο.

Εἶδον ἐν πρώτοις τὸ τῆς *Τυπογραφίας* δωμάτιον· τὴν ἀξιωματικὴν ἐκείνην γωνίαν, ἥτις μὲ τὸν ἀρμονικὸν δύο πειστηρίων κρότον ἐνέπνεε ποτε τὴν ζωηρότητα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἥτις δικαίως πρέπει σήμερον νὰ κατέχη ἀξιόλογον μέρος εἰς τὸ ὑπὲρ τῆς *Ἀνεξαρτησίας* ἡμῶν γενικὸν τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν θέμα. — Εἶδον τὸ ἐστολισμένον ποτὲ μὲ 12,000 τόμους δωμάτιον τῆς Βιβλιοθήκης, τὸ ὅποιον, ὡς μέγας τις καὶ λαμπρὸς Πλανήτης, διέλαμπε τότε καθ' ὅλον τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἰονίας. — Εἶδον, τέλος πάντων, ὄλων τῶν παραδόσεων τὰ δωμάτια· ἢ δὲ θεὰ αὐτὴ μ' ἔφερον εἰς μίαν παράδοξον κατάστασιν, μεταξὺ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ καὶ βαθυτάτης λύπης! Ἀτένισα ἐπὶ τέλους τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ἀπέραντα ὕψη τῶν οὐρανῶν, διὰ νὰ διασκεδάσω τοὺς παραδόξους συλλογισμούς μου, καὶ ἐκεῖ μοὶ ἐφάνη ὅτι διακεκριμένως ἐβλεπον τὰς σκιάς ὄλων τῶν ἐναρέτων, τῶν σεβαστῶν καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, οἵτινες μὲ τόσῃ φρόνησιν καὶ προθυμίαν διεύθυνον τὸ οὐράνιον: τὸ κοινωφελέστατον καὶ

αμίμητον εκείνο σύστημα! Μοί εφάνη ότι έβλεπον τον Α. Ρύσιον, τον Α. Πάριον, τον Α. Πρώιον, τον Κ. Βαρδαλάχον, τον Ι. Τσελεπήν, τον Πλάτωνα Χίου, τον Κ. Σ. Γαλάτην, τον Ζ. Βλαστόν, τον Θ. Πετροκόκκινον, και λοιπούς ενθέρμους των φώτων ζηλωτάς, υΐτινες ανεγάλλοντο εν ταις ούρανοις, διά την παραδειγματικήν επί της Γής ζωήν αυτών! Τότι ενθυμήθην το λείψανον εκείνο της έκτεταμένης σειράς των λογίων μας, υΐτινες όμοφώνως και θαυμασιώς προηγοίμασαν και διευθύνον το της έλευθερίας μας εθνικόν δράμα! Ενθυμήθην, λέγω, την πραγματικήν και έξοχον άξίαν του Σεβαστού και έναρέτου Διδασκάλου Κ. Ν. Βλάχου, οστις ήτο ή πρώτη βάσις και κίνησις του Γυμνασίου εκείνου. Άνεάλεσα ζωηρώς εις τον ιούν μου τούς ζώντας έτι και ευδαιμονούντας εν τη άρετή αυτών, τρείς συνεργάτας του ύψηλου εκείνου σκοπού: έννοώ τον Παϊάν Α. Ράλλην, τον Νικόλαον Φραγκόπουλον και τον Μιχαήλ Πετροκόκκινον: τούς έντίμους τούτους πολίτας, οΐτινες έγεννήθησαν, ήκμασαν και παρήκμασαν με την άκατάπαυστον φροντίδα να φωτίζωσι τούς συμπολίτας των, και να άναστήσωσι μεμορφωμένα και καλώς άνεθετραμμένα τέκνα. Επέρσα οθεν το έπίλοιπον της ήμέρας με τας τοιαύτας σπουδαίας διασκέψεις.

Την 21. ήμέραν Κυριακήν, έμεινα εις την οικίαν τινός φίλου μου, οστις, ήν προσκεκλημένος παρὰ του Κυρίου Ν. Ζ. Σκαναβή, ο όποιος είχε δώσει χορόν δια τον από Λονδίνου φθάνοντα υιόν του, με ήνάγκασε να τον ακολουθήσω και θέλοντα και μη θέλοντα. Εκινήσαμεν δε περι την μίαν ώραν Μ. Μ. δια τον Κάμπον, συνοδευόμενοι και υπό άλλων τινών νέων της πόλεως. Φθάσαντες έντός δύο ώρων εις την οικίαν, εύρομεν εκεί πλήρη συναθροισιν άνδρών τε και γυναικών πάσης ήλικίας. Εκεί έτυχον την περίστασιν να είδω τον άξιόλογον χαρακτήρα των νεανίδων της πόλεως, έχοντα μεγάλην όμοιότητα με εκείνον τον πρό της καταστροφής του τόπου αναφερόμενον υπό της Χικκής ιστορίας.

Η άπλότης του ήθους και των ένδυμάτων, ήσαν τα μάλλον στολίζοντα την αίθουσαν του Κ. Σκαναβή. Τί δε έφώρα ή μία, τί έκαμνεν ή άλλη και πως έχόρευεν ή τέτρα, ήσαν μεταξύ όλων αυτών πράγματα άδιάφορα και άνεξέ-
παστα, ενφ ταύτα είναι τα μάλλον έπασχολούντα τα λεπ-
τοφύρα πνεύματα των Κυκλαδικών Αντικείμενα εις τα λεγόμενα

πολιτισμένα μέλη. Το δε έπίπερας συστημένος ών ιδιαιτέ-
τως εις το Ίποστατικόν του θυσιασθέντος εν τη καταστροφή
Κ. Σταματίου Ψύχα, υπήγον προς ζήτησιν αυτού, το όποιον
με πολλήν έρευναν εύρον και έπέρσα εκεί την νύκτα, πε-
ριθαλπόμενος ύφ' ενός γέροντος γεωργού εύσεβεστάτου.

Την 22. ήγέρην πολλά πρωΐ, έχων άφ' έσπέρας ήτοι-
μασμένον Ίππον δια να υπάγω εις τινα χωρία της Χίου.
Άρσθ λοιπόν περιήλθον το ύποστατικόν του καταλύματός
μου, το όποιον με διήγειρεν κατανοητικά αισθήματα, δια
την βαθυτάτην εύσέθειαν την όποιαν εδεικνυεν εις όλην την
οικογένειαν του ύποστατικού. Εκ κλησία τις ο Άγιος
Ιωάννης, με μέγαν πόθον και με ύψηλόν αίσθημα διατη-
ρουμένη εν τω προαυλίω αυτού, έκίνησεν εις την οδοποιρίαν
μου.

Δύο περίπου ώρας έβάδιζα μέχρις ου έφθασα εις την
Καλυμασίαν, εν από τα καλούμενα Μαστιχο-Χωρία. Καθ'
όδον ήλπίζα να είδω εν μέρει την φυσικήν ωραιότητα, ήτις
εθίμζωνεν την δρασίμ μου εις Μιτυλήνην: άλλ' ήπατήθη,
διότι δεν έβλεπον ειμή γην ζηράν και Άγονν. Εκείνο το
όποιον πανταχόθεν έφραττεν ή φύσις σφικτότατα εν Μιτυ-
λήνη, ήτοι τας όδούς και τα χωρίσματα των ιδιωτικών
κτημάτων, έδω τα έφραττον εν γένει οι λίθοι και το ξηρό
χώμα! Εκτός τινών κήπων και άμπελώνων, δεικνυμέ-
νων όπωςούν μάλλον εκ της βεβιασμένης καλλιέργειας των
φιλέργων κατοίκων ή εκ της φυσικής χάριτος, τίποτε άλλη
δεν έβλεπέ τις να τέρπη την δρασίμ του.

Έντοςούφ, άμα έφθασα εις την Καλυμασίαν έπισκέφ-
θην το άλληλοδιδασκικόν Σχολείον, έχων 100 περίπου
μαθητάς και προαγόμενον πολύ βραδέως εις την πρόδον. —
Έπισκέφθη εν ιδιαιτερον Σχολείον με 30 ή 40 μαθητάς, και
άναξιον παντός λόγου. Έπισκέφθη ένα όχυρότατον και
ύψηλόν Πύργον, κείμενον κατά το κέντρον του Χωρίου, εις
τον όποιον με είπον ότι επί της καταστροφής του τόπου
ήταν τέσσαρες περίπου χιλιάδες ψυχαί προφυλαγμέναι, εκ
των όποιων αι εν τω μεφ πατώματι καιεστράφησαν δια
της βίας, αι δε εν τω άνωτάτω έφυγον δια νυκτός, οτε ήναγκά-
ζοντο να επιστρέψωσιν οι άγριοι καταστροφείς ένεκα φέ-
βου εις την πόλιν. — Έπισκέφθη δύο κατοικίας, εις τας
όποιας εύρον άκραν καθαριότητα και είδον τας οικοδομησί-
νας βαρέως ένασχολουμένας εις τα οικιακά αυτών έργα.
Και τελευταίον, με έκαμεν μεγάλην έντύπωσιν το σ/έ

των οικιών και των οδών, όπου έχάνετο τις μετξύ μικ-
ρών και χαμηλών θύλων. Πόσα οικία σχηματίζει εν μικ-
ρόν φρούριον, ο δε Πύργος είναι ή κεντρική δύναμις του
χωρίου: ώστε πρέπει να συμπεράνη τις ότι οι κάτοικοι
των Μαστιχο-Χωρίων πρό 100, ή 200 έτων, οντες πλού-
σιαι, κατεδιώκοντο σφύδρα υπό των περιγών.

Ηθέλησα να προχωρήσω και εις άλλα χωρία: άλλ' έπει-
δη με έπληροφόρησεν ότι δεν ήλιελον ειδή ειμή τα αυτά οι-
κήματα, τα αυτά περίπου ήτη και τούς ίδίους σκήνους της
μαστιχης, έπέστρεψα εις τον Κάμπον, διαβαίνων μεταξύ
του Νεοχωρίου το όποιον σχεδον είχε το σχέδιον της Κα-
λυμασίας.

Καθ' όλον το άπόγευμα διέμεινον εις τον Κάμπον, όπου
επέρσα τον καιρόν ευχαρίστως παρατηρών την άξιόλογον
και επιτήδειον καλλιέργειαν των περτικαλιών, των λεμονι-
ών, των νεραντζιών, κ.τ.λ. ήτις, εαν είπω, ότι έφθασε τον
πρώτον αυτης εις την Νήσον βαθμόν, νομιζω ότι δεν θέλω
ποσώς σφάλλει. Το δε έσπέρας επανήλθον εις την πόλιν.

(Ακολουθεΐ)

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ.

Άγαπητοί φίλοι, και καλοί γείτονες, το μεγάλο βάρος
των φόρων είναι αναντιβήτητον: άλλ' αν είχαμεν μόνην την
από την διοίκησιν ζητουμένην πληρωμή των έλλπς ήιο
να τούς οικονομήσωμεν εύκόλως: έχομεν όμως άλλου; πολ-
λούς βραυτέρους φόρους. Πραδειγματός χάριν την άνη-
ρίαν, ήτις με φορολογεί διπλάσιως της Διοικήσεως την
αλαζωνείαν, τριπλάσιως και την άστοχασίαν μας τετρα-
πλασίως. Αυται αι δασμοφορίαί είναι τοιαύται, ώστε οι
φορολόγοι άδυνατούν να τας ελαφρύνωσιν ή να με: άποτι-
νάξωσι το βάρος των: άλλ' είν' έλλπς σωτηρίας δι ήμας, αν
θελωμεν να ακούσωμεν συμβουλήν. Διότι, ως λέγει ο καλός
Ριχάρδος εις του 1773 έτους το μνηολόγιον: «Ο Θεός
λέγει εις τον άνθρωπον, βοηθού, αν θέλης να σε βοηθήτω.»
Αν κανέναν μοναρχος έβίαζε τούς υπηκόους του να δι-
δωσι τακτικώς το δέκατον της ώρας των εις δούλευσιν του,
ε δεν ήθελετε τον νομίσαι σκληρότατον; Άλλ' οι πλειό-
τερη μας φορολογούνται από την άνηρίαν με τρίπον τυ-
ραννικότερον. Διότι, αν λογαριάσετε τον δαπανώμενον

καιρόν εις την άνηρίαν, ήγουν εις την παντελή άργίαν και
ματαιοποιίαν, θέλετ' ιδείν ότι δεν ψεύδομαι. Η άνηρία
φέρει τον άνθρωπον εις άσθενείας και συντέμνει πολύ την
ζωήν του. «Η άνηρία κατά τον καλόν Ριχάρδον, ουσιώ-
» ζει την σκουρίαν, φθείρουσα πλέον παρὰ την έργασίαν: δι-
» οτι, οταν πλέον μεταχειρίζεται το κλειδί, τόσο λαμ-
» προτερον γίνεται.» Άλλ' αν αγαπάτε την ζωήν λέγει
» άκόμη ο καλός Ριχάρδος, «Οικονομείτε τον καιρόν με
» αυτόν ή ζωή μετράται.» 'Πόσον πλέον του φυσικώς
» αναγκαίου δεν διδομεν καιρόν εις τον υτην; Άλτσημο-
» νομεν το, ότι: «Η κοιμημένη άλωπού όρνιθς δεν πιά-
» νει, και οι δι' άρκετον καιρόν θέλωμεν κοιμηθην όταν κα-
» πταθώμεν εις την τάφον.» Αν ο χρόνος είναι το πολυτι-
» μώτερον των καλών, «Η άνοικονομισία του, κατά τον κα-
» λόν Ριχάρδον, είναι ή μεγαλύτερα άσωτειά.» «Επειδη,
» κατ' αυτόν άκόμη, «Χρόνος διασκορπισθείς δεν συνα-
» νθροίζεται πάλιν,» και: «Ο λεγόμενος άρκετός χρόνος,
» είναι παρὰ πολύ σύντομος.» Ανδρίζεσθε λοιπόν και
» εγγάζεσθαι, εν όσω έμπορείτε. Δια της προθυμίας κατορ-
» θούμεν πολλά με' όλίγον κόπον. «Εις την άνηρίαν, κατά
» τον καλόν Ριχάρδον, όλα είναι δύσκολα, εις την φιλοπο-
» νίαν εύκολα. «Ο άργά εξυπνούμενος γυρίζει έδω κ' εκεί
» το πλέον της ήμέρας, και μόλις επιστρέψωσιν εις το έργον
» του νυκτιάζεται. Η άνηρία, λέγει πάλιν ο καλός Ρι-
» χάρδος, βραδίσει τόσον άργά, ώστε δεν έχει κόπον ή πτω-
» χεία να την φθάση: και πάλιν, «Σπρώχ' εμπρός τας
» ύποθέσεις σου, μην τας αφήνης να σε σπρήχνωσι.» και

«Εμβαίνει κλίσην ένωρίς, φεύγει την 'σαν χαράξη,
» Ο θύλων κτήματα, και νούν, κ' υγειάν να φυλάξη.» (1)

ε Τί σημαίνουν οι έλλπδες και οι εύχαι με: δι' εύτυχε-
» στέρους καιρούς; Οι καιροί μεταβάλλονται εις το καλόν,
» όταν ήμεεις μεταβαλθώμεν. «Η φιλοπονία, κατά τον κα-
» λόν Ριχάρδον, χρειάν δεν έχει από τας εύχας. Οστις

(1) Ο πρόεδρος του κριτηρίου του Λονδίνου, ο πατέ Λόνδος Μασσι-
φλδος, έσυνείθεσε πρό πολλών χρόνων να έρωτά τούς καλουμένους μαρτυ-
» ρας εις το κριτήριόν του, ήλικιωμένους ανθρώπους. ποίαν δίαιταν ζωής
» έφύλαξαν; έπιθυμών να συντάξη γενικόν κανόνα περί των αιτιών της μα-
» κροβιότητος.

Το συμπέρασμα των παρατηρήσεών του ήτον, ότι δεν συναγεται τίποτε
» από την έγκράτειαν ή άκράτειαν: ελοι εμως αυτοί οι γηραιοί ήσαν εις
» το αυτο συμφωνοί μόνον, ότι εξύπνουσιν πολλά προΐ.

» βιάσεται μ' ελπίδας, κινδυνεύει ν' αποθάνη τῆς πείνας. » Κέρδος χωρίς κόπον δὲν γίνεται. » Ἐπειδὴ δὲν ἔχω χωράφια, πρέπει νὰ μὲ χρησιμεύσωσιν αἱ χεῖρές μου· καὶ ἂν εἶχα, ἐπειδὴ πληρῶνουν μεγάλους φόρους, ὡς φρόνιμα τὸ ἐστοχάσθη ὁ καλὸς Ῥιχάρδος. α Ἐργαστήριον καὶ γῆ δι- » ἀφορὰν δὲν ἔχουν. Πᾶσα τέχνη κέρδος καὶ τιμὴν φέρει. » Ἄναγκαῖον ὅμως εἶναι νὰ ἐπιμελωμένῃ τὸ ἔργον καὶ τὴν ὑπόληψίν μας· ἀλλέως οὔτ' ὁ θειρισμὸς, οὔτε τὸ ἐμπόριον θέλει μᾶς βοηθήσειν εἰς πληρωμὴν τῶν φόρων. α Ὁ βιο- » μῆχανος, λέγει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος, δὲν φοβεῖται πείναν. » Ἡ πείνα στέκει πρὸ τῆς θείρας τοῦ βιομηχάνου, καὶ δὲν τολμᾷ νὰ ἐμβῇ· τὴν σέβει ἡ ἀκόμη καὶ ὁ φορολόγος καὶ οἱ ὑπ' αὐτόν· διότι, κατὰ τὸν καλὸν Ῥιχάρδον, α Ἡ βιομη- » χανία πληρῶνει τὰ χρέη, κ' ἡ ἀπελπισία τ' αὐξάνει. » Χρεία δὲν εἶναι νὰ εὕρηται θησαυροὺς, οὔτε πλουτίους συγ- γενεῖς νὰ σᾶς κάμωσι κληρονόμους των. α Ἡ ἐνασχολη- » σις, ὡς λέγει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος, εἶναι ἡ μήτηρ τῆς εὐτυ- » χίας· » καὶ, α Ὁ Θεὸς δὲν ἀρνείται τίποτε εἰς τὴν φι- » λοπονίαν. » Γεωπονεῖται ἐνῶ ὁ ὀκνηρὸς κοιμᾶται, καὶ θέλετε ἔχει τὸν ἀναγκαῖον σίτον, καὶ διὰ νὰ πωλήσιτε γε- » ωπονεῖται καθ' ὅλας τὰς στιγμὰς, τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν σήμερον, διότι δὲν γνωρίζετε ποῖα ἐμπόδια θέλει ἀπκν- » τήσειν τὴν Αὔριον. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος, α Σήμερὴν μία καλὴ ἡμέρα, προτιμωτέρα ἀπὸ δύο αὔριον· καὶ πάλιν· α Σήμερινὸν ἔργον εἰς τὴν αὔριον μὴν τ' ἀφίρει. » Ἄν ἦσθε ὑπηρετῆται τινὸς καλοῦ οἰκοδεσπότου, ἢ δὲν ἠθέ- » λατε ἐντραπήν ἂν σᾶς ὠνόμαζεν ὀκνηροῦς; Ἄλλ' ἐσεῖς εἶ- » σθε κύριοι τοῦ ἐκτοῦ σας. α Ἐντραπήται λοιπὸν, ὡς λέ- » γει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος, ὅτι μέλλετε νὰ κτηγορήσετε αὐ- » τοὶ ἐκυτοῦς ὡς ὀκνηροῦς. » ἔχετε πολλὰ χρέη νὰ πλη- » ρώσετε· εἰς ἑαυτοῦς, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν πατρίδα σας, εἰς τὸν κύριον τῆς πολιτείας· ἀφήσατε λοιπὸν τὴν κλι- » νην εὐθὺς ὅταν χαράξῃ, μὴ αἱ πρῶται ἀκτίνες τοῦ ἡλίου βλέπουσαι τὴν γῆν εἴπωσιν ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος κοιμᾶται. Μὴν ἀναβάλλεται τὸν καιρὸν μὲ προφάσει, δόθητε εἰς τὸ ἔργον, ἢ σκληρυνθῶσιν αἱ παλάμαι Σας διὰ τῆς συχῆς ματαχειρίσεως τῶν ἐργαλείων, καὶ ἐνθυμεῖσθαι τί λέγει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος, α Κάτος κλεισμένος εἰς σάκκον ποντικούς » δὲν πιάνει. » Ἡλέτε ἴσως εἰπεῖν, ὅτ' εἶν' ἀδύνατον νὰ κάμωτε ὅσα ἀπαριθμητα. Ἐνδέχεται· μὲ τὴν θέλησιν ὅμως καὶ τὴν ἐπιμονὴν θέλετε κάμειν καὶ τὰ ἀδύνατα δυ-

νατά. Διότι κατὰ τὸ Μηνολόγιον (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποίου χρόνου,) τοῦ καλοῦ Ῥιχάρδου, α Νερὸν σταζὸν ἀδιακόπως » τρυπᾷ τὴν πέτραν. » Μὲ τὸν κόπον καὶ τὴν ἐπιμο- νὴν ὁ ποντικὸς κόπτει χονδρὰ σχοινία, καὶ μικρὰ, ἀλλ' ἀλλεπάλληλοι κτύποι καταβάλλουσι μεγάλας βελανιδίας.

Φαίνεται με ὅτι ἀκούω κάνενα σας νὰ λέγῃ· α Δὲν πρέ- » πει λοιπὸν ν' ἀναπαύωμαι ὀλίγον; » Σᾶς ἀποκρίνομαι, φίλοι, μὲ τοὺς λόγους τοῦ καλοῦ Ῥιχάρδου· α Καλομετα- χειρίζεσθε τὸν καιρὸν, ἂν θέλετε νὰ λάβετε ἀμοιβὴν τὴν ἀνάπαυσιν, » καὶ, α Μὴν ἐξοδεύετε ὥραν, ἐπειδὴ δὲν εἴσθε » βέβαιοι οὐδὲ τοῦ λεπτοῦ. » Τῆς ψυχαιωγίας τὸν καιρὸν ἐμπορεῖ τις νὰ ἐξοδεύσῃ εἰς τίποτ' ὠφέλιμον. Ὁ ἐπιμε- λῆς μόνος, ὅχι ὁ ὀκνηρὸς, ἐμπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀναπαύσεως. α Ἄνεργος ζωὴ, κατὰ τὸν καλὸν » Ῥιχάρδον, καὶ ἡ ὀκνηρὰ ζωὴ δὲν διαφέρουν τίποτε. » Πλανᾶσθαι ἂν νομίζετε ἡδονικωτέραν τὴν ἀργίαν, παρὰ τὸ ἔργον. Διότι ἀκόμη κατὰ τὸν Ῥιχάρδον· α Ἡ ἀργία » γεννᾷ φροντίδας, καὶ ἡ μὴ ἀναγκαῖα ἀνάγκυς προξενεῖ » βρεῖας λύπας. Πολλοὶ θέλουν νὰ ζῶσιν ἀκοπιάστως » καὶ διὰ μόνης τῆς ἀγχινοῖας των, ἀλλὰ δὲν ἐπιτυχαίνου- » ν μὴ ἔχοντες τὰ μέσα. » Ἡ βιομηχανία, ἐξ ἐναντίας, φέ- ρει πάντοτε τὴν ἡδονὴν, τὴν ἀπαντοῦν συχρότερα. Ἡ ἀγρύ- πνος κλώθουτα δὲν στερεῖται ὑποκάμισον. α Ἄφου ἀπέ- » κτησα μανδρὶ καὶ ἀγελάδαν, ὄλοι μὲ χαιρετοῦν· » ὡς λέγει ὁ καλὸς Ῥιχάρδος.

(Β. Φραγκλῖνος)

Ο ΩΣ ΕΓΓΙΣΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

Ἠρανίσθημεν ἐκ βιβλίου νεωστὶ ἐκδιδομένου τὰς ἐξῆς πληροφορίας περὶ πληθυσμοῦ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατο- ρίας τὰς ὁποίας ὑποβάλλομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, μὲ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ συγγραφέως, ὅτι μηδέποτε γε- νομένης τακτικῆς τινος ἀπαριθμήσεως τῶν κατοίκων τῆς Τουρκίας, οἱ πλείστοι τῶν ἐπομένων ἀριθμῶν ὑπελογίσθη- σαν ὡς ἔγγιστα. Εἰς τὸν ἐπόμενον κατάλογον δὲν συμ- περιελήφθησαν ἐκτὸς τούτου ὅσαι ἐπαρχίαι δὲν ὑπόκεινται

μὲν εἰς τὴν ἀμεσον διοίκησιν τῆς Ἰψηλῆς Πύλης, ὡς ἡ Μολδαυία, ἡ Βλαχία, ἡ Σερβία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τρίπολις, καὶ ἡ Τοῦνις, ἀναγνωρίζουσι δὲ τὴν κυριαρχίαν τοῦ σουλ- τάνου τῶν ὀθωμανῶν.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἡ Βοσνία, βορειότερα οὖσα καὶ δυτικωτέρα τῶν ἐπαρ- χιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς τουρκίας, καὶ συνορούουσα μὲ τὴν Αὐστρίαν, περιέχει 600,000 κατοίκων, ἦτοι 300,000 ὀθωμανῶν, 200,000 γραικῶν καὶ 100,000 λατίνων.

Ἡ Βουλγαρία, ἐντεῦθεν τοῦ Δουναβέως, μεταξὺ τῆς Σερ- βίας, τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ Εὐξείνου, περιέχει 700,000 κατοίκων, ὧν τὰ δύο τρίτα εἶναι χριστιανοὶ καὶ τὸ ἓν ὀθω- μανοὶ, κατοικοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις.

Ἡ Θράκη, πρωτεύουσα ἔχουσα τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ 800,000 κατοίκων, καὶ τὴν Ἀδριανούπολιν μὲ 100,000, εἶναι ἡ πλουσιωτέρα καὶ πολυανθρωποτέρα ἐπαρχία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνα- βαίνει εἰς δύο ἑκατομμύρια ψυχῶν. Τὰ τρία πέμπτα τοῦ πληθυσμοῦ τούτου εἶναι χριστιανοὶ καὶ τὰ δύο ὀθωμανοὶ.

Ἡ Μακεδονία περιέχει 600,000 κατοίκων κατὰ τὸ ἓν τρίτον ὀθωμανῶν καὶ κατὰ τὰ δύο χριστιανῶν.

Ἡ Θρῆσσακία ἔχει 250,000 κατοίκων, ὧν τὰ δύο τρίτα χριστιανοὶ.

Ἡ Ἡπειρος καὶ ἡ Ἀλβανία 900,000 κατοίκων ὀθωμα- νῶν καὶ χριστιανῶν, κατ' ἀναλογίον 5 πρὸς 4.

Τὸ ὅλον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἀνα- βαίνει λοιπὸν κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τούτον εἰς 5, 050,000.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἡ ἐντὸς τοῦ Ταύρου Μικρὰ Ἀσία περιέχει ὡς 6 ἑκατομ- μύρια κατοίκων, ἐξ ὧν τὰ 4 ὀθωμανοὶ.

Ἡ Ἀρμενία (παλαιὰ) 2,000,000.

Ἡ Ἀσσυρία (παλαιὰ) 1,200,000.

Ἡ Μεσοποταμία 700,000.

Ἡ Βαβυλωνία 500,000 κατοίκων.

Ἡ Ἀραβία ὡς ἔγγιστα 3 ἑκατομμύρια καὶ

Ἡ Συρία ὡς ἔγγιστα δύο ἑκατομμύρια, κατοίκων.

Ἡ ἀναλογία τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῶν τελευταίων ἐπαρχιῶν πρὸς τοὺς ὀθωμανοὺς εἶναι 2 πρὸς 3. Ὁ δὲ πλη- θυσμὸς ὅλης τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἀναβαίνει εἰς 15, 400,000.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν πρέπει νὰ προστεθῶσιν αἱ νῆσοι Κύπρος μὲ περίπου 65,000 κατοίκων, Κρήτη μὲ 170,000, Σάμος μὲ 55,000, Χίος μὲ 65,000. Μιτυλήνη μὲ 75,000, καὶ τινες ἄλλαι. Εἰς τὴν ὅσον ὅσον ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς τε Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ τῶν νήσων συμποσοῦται ὡς ἔγγιστα εἰς 20 ἑκατομμύρια. Ἡ δὲ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς πρώτη τῶν δευτερευουσῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ μόνον ἡ Ῥωσία, ἡ Αὐστρία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ μεγάλη Βρετανία ἔχουσι μεγαλύτερον πλη- θυσμῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΥΝ ΠΑΠΑ ΕΝ ΡΩΜῃ.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ῥωμαίων ὑπὲρ τοῦ Πάπα εἶναι ἀτε- λεύτητος· προσπαθοῦσι νὰ διατρανώσωσιν αὐτὸν δι' ὅλων τῶν μέσων, ὡς καὶ δι' αὐτῶν τῶν συρμῶν. Αἱ Κυρίαὶ φο- ροῦσιν ἐσθῆτας, πετάσους καὶ σάλια ἐθνικῶν χρωμάτων, λευκοῦ δηλ. καὶ κιτρίνου· οἱ δὲ Κύριοι λεμοδίτας καὶ γαρ- φίδας τοῦ αὐτοῦ χρώματος. Πωλοῦνται ρινόμικτρα καὶ λαϊμοδέται μὲ τὴν εἰκόνα καὶ τὰ οἰκόσημα τοῦ Πάπα, ὅ- στις παρασταίνεται ποτὲ μὲν φερόμενος ἐντὸς τῆς ἀμάξης του ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ποτὲ δὲ δίδων τὴν εὐλογίαν τοῦ οἰκο- νογραφίου τοῦ Πάπα ἔγειναν παντὸς μεγέθους καὶ σχήμα- τος, καὶ δὲν εἶναι μέρος εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ πωλῶνται, ἤρ- χησαν ἤδη νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των πολλοὶ ἐκ τῶν τυχόντων ἀμνηστίας· ἀπὸ Κορφῶν ἔφθασαν εἰς Σι- νηγαλλίαν 25 καὶ ἄλλοι 78 ἐκ Σιβιταβέκίας, εἰς ὄλους διενεμήθησαν ἐνδύματα καὶ γίνεται φροντίς νὰ δοθῇ ἐνα- σχόλησις τις εἰς ὅτους εὐρίσκονται ἄνευ ἔργου.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΙΔΗΡΩΝ ΠΛΟΙΩΝ.

Ἐσχάτως ἐγειναν εἰς τὴν Ἀγγλίαν πειράματά τινα πε- ρὶ τῆς ἀξίας τῶν σιδηρῶν πλοίων καὶ ἰδίως περὶ τῆς δυνά-

μεις αὐτὴν κατὰ τῶν πυροβολίων. Ἐν σιδηροῦν ἀτμό-
πλων εἰσέθη σκοπὸς μεγάλη; κανονοφόρου λέμβου. Τὸ δὲ
ἀποτέλεσμα τῶν πειραμάτων τούτων ἀπέδειξεν ὅτι τὰ σι-
δηρὰ πλοῖα δὲν δύνανται ν' ἀντικαταστήσωσι τὰ συνήθη
πολεμικὰ, διότι φαίνεται ὅτι κί πόρνηαι σφαίρηαι θιάπτου-
σι τὰ πρῶτα πολὺ πλείοτερον ἢ τὰ ξύλινα πλοῖα. Ἡ Μαν-
θάνομεν, λέγει ὁ Πρωτὸς Τεχνολόγος, ὅτι κατὰ τὴν προ-
σελῆ ἐπίσκεψιν τῶν λόρδων τοῦ ναυαρχείου εἰς Περτομουθὴ
θέλουσι γίνεαι νέα πειράματα ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ πιθανόν
ὅτι ταῦτα θέλουσι προκαλέσει τὴν διαγωγὴν τῆς παύσεως
τῆς κατασκευῆς πολεμικῶν σιδηρῶν πλοίων.

ΕΥΡΕΣΙΣ ΑΔΑΜΑΝΤΟΥ.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς Βρασιλίας δημοσιεύουσιν ὅτι μαῦρος
τις δούλος εὐρήκει εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Βιχίας ἀδάμαντα
ἀκαθάρστον ζυγίζοντα μίαν οὐγγίαν. Ἡ ὥ; ἐγγίστα
ἀξία αὐτοῦ ἦτο 45,000 λιτρῶν (4,950,000 γροσίων), ὁ
δὲ μαῦρος ἐπώλησε τὸν πολύτιμον λίθον μόνον 35 λίτρας
(3,850 γροσίου). Ὁ εὐτυχὴς ἀγοραστὴς ἀπῆλθεν ἀμέσως
εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βρασιλίας, Ἴριον διὰ νὰ λάβῃ τὴν
πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ ἀδάμαντος.

(Ἐκ τῆς Ταχυπέρου Φήμης.)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΥ.

Ὅταν ἡ σφενδακίζομένη πέτρα πίπτῃ εἰς τὴν γῆν, ὅταν
τὸ πῦρ ὑψόνεται, ὅταν τὸ νερὸν ἐξατμίζεται διὰ τῆς θερμό-
τητος, ἢ παγόνῃ ἀπὸ τοῦ ψύχους, δὲν ἀποδίδομεν εἰς αὐτὰ
κακὴν ἢ καλὴν θέλησιν· ἀλλ' ὅταν τὸ ἄτομον κεντᾷ, ἢ τὸ
ἄγριον θηρίον σχίζῃ τὸ κυτήγιόν του, τότε λέγω, ὅτι εἶ-
ναι κακοποιὸν ὄν, καὶ ὄχι φθακμένον· διότι ὁ τίγρις ἀνο-
λουθεῖ τὸν αὐτοματιζομένον καὶ δὲν ἠξέριε ἂν ἦναι κελόν, ἢ
κακὸν τὸ ἔργον του. Σὺ ὅμως δὲν διευθύνεται ἀπὸ τὸν
αὐτοματιζομένον καθὼς τὰ ἄλογα ζῶα, χωρὶς νὰ ἦται πληρο-
φορημένος, ὡς νὰ μὴν εἶχες ἔλεγχον συνειδήσεως. Σὺ δὲν
εἶσαι ὡς τὰ ἄψυχα ὄντα, ἀναγκασμένος νὰ ὑπακούεις εἰς

ἄρετον ὠτιμόν· ἢ θελήσεις σου εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν
σου, καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν σου θέλεις ἀπολογηθῆ διὰ τὴν ἐκ-
λογὴν σου.

Ἐάν κἀνεὶς μὲ εἴπῃ, ὅτι, ὅταν πολλὰ πινάκια φαγη-
τῶν βελιθῶσιν ἔμπροσθέν μου, εἶμαι ἀναντιβῆτως βασιλέ-
νο;, ὄχι μόνον νὰ πάρω, ἀλλὰ καὶ νὰ θελήσω νὰ πάρω τὸ
δεῖνα πινάκιον, καὶ ὄχι τὸ ἄλλο· ἐγὼ δὲν ἀπορίνομαι εἰς
τοῦτο· διότι ἔχω τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκλέξω, ὅτι θέλω. Μ'
ὄλον τοῦτο· ἠθέλησαν μερικοὶ νὰ πείσωσι τοὺς ἀνθρώπους,
ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς θελήσεώς τω δὲν ἀρμύζουσιν εἰς αὐ-
τοὺς, ἀλλ' εἶναι δεμέαι συαλλήλωσ προδ αὐτῶν διὰ μέ-
σου ἀμεταβλήτου εἰμαρμένης. Πρὸς τούτους δὲν πρέπει
τινάς νὰ ἀπορίνεται. Καθεὶς γνωρίζει εἰς τὸ βάθος τῆς
καρδίης του, ὅτι αἱ ἀποφάσεις του εἶναι τῆς θελήσεώς του.
Τὰ πάθη ἠμποροῦν εἰς τὴν μέθην των, νὰ ἀπατήσωσι τὸ
λογικόν μου, νὰ ἔμποδίσωσι τὴν ἐκλογὴν μου, μ' ὄλον τοῦ-
το κάμνω ἐκλογὴν, καὶ ὅταν ὑποτάσσωμαι εἰς αὐτὰ, μ'
ὄλον ὅτι ἐλέγχω ταύτην μου τὴν ὑπακοήν, ἢ ἐξωτερικὴ δύ-
ναμις ἠμπορεῖ νὰ μὲ βιάσῃ νὰ πράξω, ἢ νὰ μὴ πράξω·
ὄλη ὁμοῦ; ἢ οἰκουμένη ἐκ σύμφωνου δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ
ἀναγκάσῃ νὰ θελήσω, ἢ νὰ μὴ θελήσω. Ἄν ἡ θέλησις τοῦ
ἀνθρώπου δὲν εἶχε τὸ αὐτεξούσιον, τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν
δὲν ἤθελεν εἶσθαι δι' αὐτὸν, καθὼς δὲν εἶναι διὰ τὴν ἄψυ-
χον καὶ ἄλογον μηχανήν, καὶ δὲν ἤθελεν ἔχει κίμμιαν
ἀπολογίαν· διότι δὲν εἶχε τὸ αὐτεξούσιον νὰ ἐκλέγῃ. Τὸ
πρᾶγμα ὅμως δὲν ἔχει οὕτως. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀρετὴν·
διότι ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὸ κακόν. Εἶναι ὑπεύθυνος εἰς
κακίαν· διότι ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὸ καλόν. Ἡ Πρόνοια
ἀρίνει τὸ κακόν, διὰ νὰ λάβῃ ὑπερξῆν ἢ ἀρετήν.

Συχνοὶ ὅμως κίνδυνοι ἤθελαν ταράττει τὴν ἡσυχίαν τῶν
ἀνθρώπων καὶ τὴν ζωὴν των, ἐάν κἀθε ἄνθρωπος ἠμποροῦσε
νὰ ἐνεργῆ χωρὶς χαλινοῦς, καὶ χωρὶς κανόνά, κατὰ τὴν θέ-
λησιν του, καλὸν ἢ κακόν. Ἐνντίον τῆς καταχρήσεως
τούτου τοῦ αὐτεξουσίου ἐκάστου ἀτόμου, ἦτον ἀνγκαιὰ ἡ
σύστασις τῶν κοινωνιῶν. Ὅθεν διὰ κοινὸν καλόν, ὁ ἄνθρω-
πος ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ μόνον, ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ.

(Βαρδαλάχος.)

ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΩΝ

ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ.

Τὰ ὄντα τῆς ἡμετέρας σφαίρας παρομοιάζουσιν κλίμακα
μὲ τόσας βαθμίδας, ὅπου ἡ μία δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ χω-
ρὶς τὴν ἄλλην. Ἄς ὑποθέσωμεν δύο τοίχους κεκλιμένους
πρὸς ἀλλήλους· διὰ νὰ κίμωμεν κλίμακα μεταξύ αὐτῶν,
πρέπει ἡ κατωτάτω βαθμὶς νὰ ἦναι μικροτάτη, π. χ. μι-
ᾶς σπιθαμῆς· δὲν ἠμποροῦμεν λοιπὸν νὰ τὴν καταπροή-
σωμεν· διότι ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν εἶναι τελειοτάτη· παρο-
μοίως καὶ τὰ ὄντα, τὸ ἐν χρησιμεύει διὰ τὸ ἄλλο, καὶ οὕ-
τως ἀκλουθῶσ· αἱ δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι χιλιάδες φυτῶν
εἶναι τόσαι βαθμίδες, ὅπου ἀπὸ τὴν μίαν τὸ ἐν εἶδος ἀνα-
βαίνει εἰς τὴν ἄλλην.

Τὸ ἀπλοῦν παράγει τὸ σύνθετον· τὸ μόριον παράγει τὴν
ἴνα, ἢ ἔς τὸ ἀγγεῖον, τὸ ἀγγεῖον παράγει τὸ ὄργανον, τὸ
ὄργανον παράγει τὸ σῶμα. Ἡ κλίμαξ λοιπὸν τῆς φύσεως
προχωρεῖ ἀπὸ τὸ συνθετικὸν εἰς τὸ σύνθετον, ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ
μόρια, ἦγον ἀπὸ τὰ ἀδιαίρετα ἄτομα· φαίνεται ὅτι βίαις
τῶν στερεῶν σωμάτων εἶναι ἡ καθαρὰ γῆ· ἀπὸ τὴν ἔνωσιν
ταύτης μὲ τὰ διάφορα εἶδη τοῦ λαθίου, μὲ τὸ θειάριον, μὲ
τὰ ἄλλατα, γενῶνται διάφορα εἶδη γαιῶν, τὰ ὅποια χρη-
σιμεύουσιν εἰς τροφήν τῶν ὀργανισμένων σωμάτων. Ἡ πῖσ-
σα καὶ τὸ θειάριον, τὰ ὅποια συνθέτονται ἀπὸ κίμμιον
σῶμα καὶ ἀπὸ γῆν, μᾶ, ὀδηγοῦσιν εἰς τὰς μεταλλικὰς οὐ-
σίαις. Τὰ μέταλλα ἔως τὴν σήμερον δὲν εὐρέθησαν σύθε-
τα· μετὰ τὰ μέταλλα ἀκολουθοῦν τὰ ἡμιμέταλλα, καθὼς
τὸ ἀντιμόνιον, κ.τ.λ. καὶ ταῦτα κάμνουν τὴν μεταβάσιν
ἀπὸ τῆς μεταλλικῆς οὐσίας εἰς τὰ ἄλλατα, τῶν ὁποίων βί-
σις εἶναι τὸ νερὸν καὶ ἡ γῆ· μετὰ τὰ ἄλλατα ἀκολουθοῦν οἱ
πέτρηαι. Μερικαὶ ἀπὸ ταύτας εἶναι σχηματισμέναι μὲ
φύλλα καὶ μὲ ἴνας· καὶ φαίνεται ὅτι ἀπὸ αὐτὰς γίνεται ἡ
μεταβάσις ἀπὸ τὰ ἀνοργάνιστα σώματα εἰς τὰ ὀργανισμέ-
να, καὶ πρῶτον εἰς τὰ φυτὰ. Οὕτως καὶ εἰς κάθε εἶδος
τῶν ὄντων τὸ ἐν ἄτομον εἶναι τελειότερον ἀπὸ τὸ ἄλλο,
ἔως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τελειότατον, καὶ οὕτως μεταβαίνει ἡ
φύσις εἰς ἄλλο τελειότερον εἶδος, ὡς θέλωμεν ἰδεῖ εἰς τὴν
ἀκολουθίαν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἡ ἐνέργεια, σαφήνεια, ἐμφρασις καὶ εὐφρόδεια; ταῦτα
πάντα χαρακτηρίζουσιν τὸ ὄρος τοῦ Δημοσθένους. Ὁ ἀλλο-
θέστερος καὶ διακρίστερος πατριωτισμὸς ἐμπνέεται εἰς ὅ-
λα του τὰ πονήματα. Μᾶς σώζονται ἔτι ἐξήκοντα ἕνας
λόγοι καὶ ἐξηκοντὰπέντε Προσίμια δημηγορικὰ.

Ἐκ τῶν λόγων του, οἱ ἀξιώτεροι τοῦ νὰ μελετῶνται
ἀπὸ τοῦ; ἐρστὰς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, εἶναι οἱ
ἑξῆς: 1. ὁ δεύτερος κατὰ Λεπτίνου, ἢ περὶ τῶν
ἀτελειῶν.

2. οἱ τρεῖς Ὀλυθιακοί. 3. οἱ τέσσαρες Φιλιππικοὶ
ἐπιγραφόμενοι περὶ τῆς εἰρήνης· περὶ τῆς Ἀλονήσ-
σου, (ἡ δημηγορία ὕτη φαίνεται νὰ ἦναι τοῦ Ἡγισίπ-
που, ἢ ἄλλου τινὸς ἀνώμου)· περὶ τῶν ἐν Χερσονή-
σῃ καὶ τὴν πρὸς Φίλιππον ἐπιστολῆν.

4. ὁ περίφημος λόγος περὶ στεφάνου, τὸ ἀριστοῦργημα τῆς
ἀρχαίας εὐγλωττίας. Ὁ Κτησιφῶν εἶχε προβάλλει τοῦ νὰ
διορίσῃ ὁ λαὸς ἕνα χρυσοῦν στέφανον πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν
μεγάλων πρὸς τὴν πατρίδα του ἐκδουλεύσεων. Ὁ Αἰσχί-
νης, ἀντίζηλος τοῦ Δημοσθένους, ἐκπηγόρησε τὸν Κτησι-
φῶντα ὡς παραβιάζοντα τὴν μορφήν τοῦ γόμου διὰ τῆς
προτάσεως ταύτης· ὁ Δημοσθένης ὑπερασπίσθη τὸν Κτησι-
φῶντα καὶ ἐθριάμβευσε κατὰ τοῦ Αἰσχίνους. 5. Κατὰ
Μειδίου περὶ κοινούλου. Τέλος, σώζονται ἔτι
ἑξῆς ἐπιστολαὶ τοῦ Δημοσθένους, τὰς ὁποίας ἔγραψεν εἰς τὸν
ἄξιον τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξορίας του.

(Ἐκ τῆς Ἑλληνικ. Φιλολογίας)

ΑΝΗΡ ΚΑΙ ΓΥΝΗ.

Ὁ ἀνὴρ εἶναι ἰσχυρὸς ἢ δὲ γυνὴ ὠραία. Ὁ ἀνὴρ ἔχει
τόλμην καὶ πεποιήσιν· ἡ γυνὴ δειλίαν καὶ μετριοφροσύνην.
Ὁ ἀνὴρ εἶναι μέγας, ὅποταν ἐνεργῆ· ἡ δὲ γυνὴ, ὅποταν
πάσχη. Ὁ ἀνὴρ λάμπει εἰς τὴν ἀγορὰν, ἡ γυνὴ εἰς τὸν
οἶκον. Ὁ ἀνὴρ ὀμιλεῖ διὰ νὰ πληροφῆ· ἡ γυνὴ διὰ νὰ
πειθῇ καὶ νὰ ἠλύνη. Ὁ ἀνὴρ ἔχει σκληρὰν καρδίαν· ἡ
γυνὴ τρυφεράν καὶ εὐαίσθητον. Ὁ ἀνὴρ ἐμποδίζει τὴν
ἀθλιότητα· ἡ γυνὴ τὴν ἀνακουφίζει. Ὁ ἀνὴρ ἔχει ἐπιστή-

μην· ἢ γυνὴ φιλοκαλίαν. Ὁ ἀνὴρ ἔχει κρίσιν· ἢ γυνὴ εὐαίσθησιαν. Ὁ ἀνὴρ θέλει δικαιοσύνην· ἢ γυνὴ ἔλεος.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Αἱ γυναῖκες λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, εἶναι τὸ ἡμισυ μέρος τῆς πολιτείας. Ὅθεν ὅστις δὲν φροτίζει πλὴν μόνων τῶν ἀνδρῶν τὴν παιδείαν, ἀφίνει τῆς πολιτείας τὸ ἡμισυ νὰ ζῆ ὡς θέλει, καὶ ὄχι κατὰ τοὺς νόμους. « Ἔστ' ἐν ὄσας πολιτείας φαύλως ἔχει τὸ περὶ τὰς γυναῖκας, τὸ ἡμισυ » τῆς πόλεως εἶναι δεῖ νομίζειν ἀνομοθέτητον. » Ἄλλ' ὅταν εὐρίσκειται τὸ ἡμισυ χωρὶς νόμων, ἐγρήγορα καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ παύει νὰ σέβεται τοὺς νόμους. Ἐκ τῶν γυναικῶν γεννώμεθα, εἰς αὐτῶν τὰς χεῖρας διατρέβομεν τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀπαλωτέρας, καὶ ἐπομένως εὐκολωτέρας νὰ λάβῃ ὅποιανδήποτε μορφήν, ἡλικίας. ὅποια ἦθη ἔχουσιν αἱ γυναῖκες, τοιαῦτα μὲ τὸ γάλα τῶν αὐτῶν μᾶ, ποτίζουσι.

(Κοραΐς.)

Ἄνευ τῆς ἐξ ἀρχῆς σπουδαίας ἀνατροφῆς, ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπλάσθη· δὲν δύναται νὰ αισθανθῇ τὴν εὐγένειαν τῆς φύσεως αὐτοῦ· δὲν δύναται νὰ συγκροτήσῃ κοινωνικὸν βίον εὐδαίμονα. Σφάλλομεν δὲ τὰ μέγιστα, ἐὰν φρονώμεν ὅτι ἡ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν δὲν ἀπαιτεῖ τόσην μεγάλην ἐπιμέλειαν, ἀλλ' ἀρκεῖ τὸ πολὺ νὰ γράφωσιν ὀλίγον καὶ νὰ ἀναγινώσκωσιν. Αἱ γυναῖκες συγκροτοῦσι τὸ ἡμισυ τῆς ἀνθρωπίνης συγκοινωνίας· εἰς τὰς γυναῖκας ἐμπιστεύονται οἱ ἄνδρες τὴν ἐπιστάσιαν τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας· εἰς τὰς φροντίδας τῶν γυναικῶν παραδίδει ἀμέσως ἡ φύσις τὴν φυσικὴν καὶ λογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδῶν. Πῶς λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωσι καὶ αὐταὶ ἀνατροφὴν σπουδαίαν οὐ μόνον εἰς τὰ ἦθη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παιδείαν, ὥστε νὰ ἐξεύρωσι μετὰ λόγου ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα· τῆς μητρὸς πρὸς τὰ τέκνα· μὲ ποίαν μέθοδον πρέπει νὰ φυλάττωσι καὶ νὰ αὐξάνωσι τὴν ἱερὰν ταύτην παρακαταθήκην τοῦ Θεοῦ, τῆς φύσεως καὶ τῆς πατρίδος;

(Ἠθ. Ν. Βάμβα.)

(Ἐκ τῆς Ἐφημ. τῶν Ἀγγελιδῶν.)

ΜΕΓΑΡΙΣ.

Ἡ Μεγαρίς ἔχει πρὸς ἀνατολὰς τὴν Ἀττικὴν πρὸς μεσημβρίαν τὸν Σαρωνικὸν κόλπον· πρὸς δυσμὰς, τὸν Ἰθμόν, καὶ πρὸς βορρᾶν τὴν Βοιωτίαν.

Βουνώα. Ὀνειά ὄρη, χωρίζουσι τὴν Μεγαρίδα ἀπὸ τὴν Κόρινθον. Μινώα ἄκρα, εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον. Κέρατα, χωρίζει τὴν Μεγαρίδα ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν.

Πόλις. Μέγαρα, πρωτεύουσα, Νίσεα, ὀλίγη, ἐσυνέχετο διὰ τῶν τειχῶν μὲ τὴν πόλιν. Ὁ τόπος εἶναι βουνώδης καὶ τραχύς.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Ἦτον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας· ἐγεννηθῆ τόσον ἄσχημος, ὥστε ὁ Ζεὺς, ὀργιζόμενος διὰ τὴν ἀσχημίαν τοῦ, τὸν ἐκρήμνισεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ὀλόκληρον ἡμέραν ἐκυλίετο εἰς τὸν αἴρα, καὶ τὸ ἐσπέρας ἔπεσεν εἰς τὴν νῆσον Λῆμνον, καὶ ἐσυντρίφη ὁ μηρός του, καὶ ἔμεινε διὰ πάντα χωλός. Ἦτον θεὸς τοῦ πυρός, καὶ πρῶτος τῶν χαλκίων, οἵτινες κατεσκευάζαν τὸν κεραυνὸν τοῦ Διὸς. Τὰ χαλκεῖα του ἦσαν εἰς τὴν Λῆμνον, εἰς τὴν Λιπάρην καὶ εἰς τὸ σπῆλαιον τοῦ βουνοῦ τῆς Αἴτης. Σύντροφοί του ἦσαν οἱ Κύκλωπες, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἓν μόνον ὀμμάτιον εἰς τὴν μέσην τοῦ μετώπου.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Συνέχεια ἐπιστολῆς ἐνὸς Γερμανοῦ περιηγητοῦ ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου. 145.— Τὰ περὶ τὴν ἀλιεῖαν τῆς φαλαίνης. 148.— Γενικαὶ περὶ γαιῶν παρατηρήσεις. 149.— Δικταία ἢ Ἐτεοκρητία. 150.— 22. ἡμερῶν Περιήγησις. 152.— Περὶ φιλοπονίας. 155.— Ὁ ὡς ἔγγιστα πληθυσμὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. 156.— Περὶ τοῦ Πάπα ἐν Ῥώμῃ. Πειράματα σιδηρῶν πλοίων. 157.— Εὐρεσις Ἀδαμάντου. Περὶ τοῦ Αὐτεξουστίου. 158.— Ἰδέα τοῦ Ἀριθμοῦ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακας καὶ γυνή. 159.